

HRVATSKI VOJNIK

Broj 107. Godina III. 13. listopada 2006. www.hrvatski-vojniki.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

U Domu HV-a "Zvonimir" obilježena 15. obljetnica osnivanja
Glavnog stožera OSRH i Dan neovisnosti

Zadržavanje perspektivnih, obrazovanih i
osposobljenih kadrova jedna od najvažnijih zadaća

US Navy

SAN FRANCISCO

Parada kao početak Tjedna flote

Na slici gore prikazana je mala flota američkih ratnih brodova koja, ulazeći u zaljev San Francisco, plovi ispod mosta Golden Gate. Rit je o tradicionalnoj paradi brodova, koja se priređuje kao početak Tjedna flote San Francisca. Počevši od 7. listopada, građani kalifornijskog grada moći će se družiti s mornarima (njih 9000 će sudjelovati u programu), razgledavati brodove, uživati u glazbenom programu i letačkim demonstracijama aviona s predvodnika flote, nosača USS Nimitz. Tradicija Tjedna flote otpočela je 1981., a uspostavila ju je tadašnja gradonačelnica San Francisca Dianne Feinstein.

MOMBASA

Donacija patrolnih čamaca

Američka vlada 6. je listopada poklonila Keniji šest mornaričkih patrolnih čamaca. Njima će se patrolirati duž obale ove afričke zemlje, koja je zbog svoje geografske strukture pogodna za napa-

de kriminalaca i terorista. Vrijednost donacije, koja je obavljena u luci grada Mombase (na slici) iznosi oko 3 milijuna dolara. Kenijski ministar obrane Njenga Karume je zahvalio Amerikancima na donaciji, kao i na tečajevima mornaričke obuke koju Amerikanci u svrhu borbe protiv terorizma često primjenjuju u Keniji.

CHEPSTOW

Biciklistički ratnici

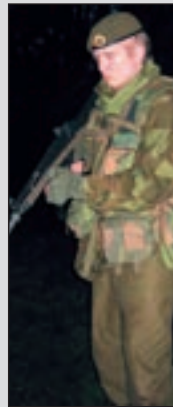

MoD UK

Desetorica pripadnika 2. bojne britanske Jorkširske regimente na biciklima su prošlog tjedna stigli u Chepstow u Walesu, i to nakon tridesetodnevog putovanja koje su otpočeli u rujnu u Banjaluci. Biciklisti su prešli više od 2500 kilometara kroz osam zemalja. Pripadnici Cycle Warrior Teama (kako su se prozvali) svoje su putovanje poduzeli u dobrotvorne svrhe: tijekom putovanja skupili su 10 000 funti od raznih donatora. Za pripremu putovanja, uz provođenje uobičajenih zadaća, bilo im je potrebno pet mjeseci planiranja i treninga u teretani te vožnje na biciklima u brdima oko Banjaluke.

OSLO

Objava obrambenog proračuna

Norveška vlada objavila je da će u 2007. godini dio državnog proračuna namijenjen obrani doseći svotu od 31 milijarde norveških kruna, što je iznos koji je otprilike jednak u hrvatskim kunama. "Ovaj proračun potvrđuje nastavak procesa reformi u oružanim snagama", rekla je norveška ministrica obrane Anne-Grete Strøm-Erichsen. Prema službenom izvješću, prioriteti će biti na modernizaciji i osnaživanju postrojbi koje mogu obaviti veći broj zadaća, sa sposobnostima brze reakcije i velike mobilnosti. Kao najvažnije strateško područje označen je sjeverni dio zemlje, a naglasak će biti postavljen i na mirovne operacije UN-a.

BALTIMORE

Stari top opet na svjetlu dana

Još 1982. godine ispred zgrade Američke veteranske legije u Baltimoreu ukraden je top tipa *howitzer*, *počasno* postavljen 1950-ih. Nedavno je pronađen, i to zakopan nekoliko ulica dalje, u dvorištu kuće mladog para Michelle Patrylak i Michaela Hansena. Michael, koji je doselio u proljeće prošle godine, od susjeda je čuo glasine o krađi i zakopanom topu. Prije mjesec dana uhvatio se kopanja (svake večeri po jedan sat) i naposljetku iskopao top dugačak 3,5 i visok 1 metar, koji teži više od 700 kg. Top je vraćen pripadnicima Legije koji moraju odlučiti isplati li se očistiti i renovirati top kako bi opet mogao biti izložen na svom starom mjestu. Detalji krađe još nisu rekonstruirani.

ZRAČNA BAZA KIRTLAND

Oduševljenje orlom

Dvojica američkih pilota, pukovnik Darryl Sheets i satnik Paul Alexander trenutačno rade u zrakoplovnoj bazi Kirtland, gdje lete u novim avionima CV-22 Osprey (*orao štekavac*), jedinstvenima po konstrukciji koja ujedinjuje mogućnosti helikoptera i aviona. Zadaća im je odrediti sve potrebne postupke u kojima će se avioni rabiti. Obojica su oduševljeni novim avionom. Sheets, inače iskusni pilot aviona MC-130H, kaže da je pri prvom lebdjenju "imao osmijeh od uha do uha" i da "skida kapu inženjerima koji su dizajnirali CV-22". Alexander, koji ima 22-godišnje iskustvo kao pilot helikoptera, tvrdi da se "ponovno raduje svakom novom letu". Ni je ni čudo, sada može lebdjeti na 5 km većoj visini nego helikopterom.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,

Milenka Pervan Stipić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>

E-mail: [hrvojn timer@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr)

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara

(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

U Domu HV-a "Zvonimir" obilježena 15. obljetnica osnivanja Glavnog stožera OSRH i Dan neovisnosti

"Moramo biti svjesni da je briga za svakog pojedinca jedini način na koji ćemo osigurati besprijekorno funkcioniranje obrambenog sustava...", poručio je predsjednik Mesić

Strana 4

Kongres Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA) u Brusselsu

Domaćinstvo kongresa EMPA-e ove su godine preuzele dvije središnje europske institucije, zapovjedništvo NATO-a i Europska unija. Kongres je bio zamišljen kao svojevrsna radionica s nizom prezentacija o trenutačnim aktivnostima, misijama, djelovanju i strukturi tih dviju krovnih europskih institucija te kao otvorena rasprava o nizu pitanja vezanih uz razvoj europske sigurnosne politike...

Strana 8

U MORH-u održana kulturna manifestacija Hrvatski vojnik kroz povijest

Bila je to prigoda za prisjećanje na nekadašnje slavonske običaje, kao i za promidžbu bogate kulturne i gastronomske ponude naše ravnice koju su tijekom povijesti branili hrvatski vojn timeri, čuvajući pritom njezine granice i tradiciju toga kraja

Strana 12

Utjecaj motivacije na funkcioniranje postrojbe

U vojsci se motivaciji oduvijek pridavao veliki značaj, jer kao što ćemo vidjeti, borbena djelovanje vojnih postrojbi tijesno je povezano s motivacijskim stanjem u njezinim redovima.

Naime, bez određenog stupnja motivacije vojnik i njegova postrojba bili bi bez prijeko potrebnih težnji, razloga i motiva pripreme za djelovanja kako u miru, tako i u ratu

Strana 21

U Domu HV-a "Zvonimir" obilježena 15. obljetnica osnivanja Glavnog stožera OSRH i Dan neovisnosti

Zadržavanje perspektivnih, obrazovanih i osposobljenih kadrova jedna od najvažnijih zadaća

"Moramo biti svjesni da je briga za svakog pojedinca jedini način na koji ćemo osigurati besprijekorno funkcioniranje obrambenog sustava. Novačenje i zadržavanje perspektivnih, obrazovanih i osposobljenih kadrova u Oružanim snagama zasigurno je jedna od najvažnijih i najodgovornijih zadaća koja vam predstoji", poručio je predsjednik Mesić, a general Lucić je naglasio: "Danas smo uspješni u svijetu, ali isto tako uspješno obavljamo i zadaće na području RH koje proizlaze iz našeg Ustava"

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Svečanom akademijom i uručenjem odlikovanja, pohvala i zlatnih plaketa zapovjedništvima i pristožernim postrojbama iz 1991. godine 6. listopada je u Domu HV-a "Zvonimir" obilježena 15. obljetnica osnivanja Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dan neovisnosti. Uz predsjednika Republike i vrhovnog zapovjednika OS-a Stjepana Mesića, načelnika GS OSRH-a gene-

rala zbora Josipa Lucića, državnog tajnika MORH-a Matu Rabotega, svečanost su akademiji između ostalih nazočili i prvi načelnik GS OSRH-a stožerni general Antun Tus, prvi zapovjednik ZNG-a stožerni general Martin Špegelj te brojni visoki aktivni i umirovljeni časnici Oružanih snaga i dužnosnici MORH-a.

Bila je to dobra prigoda da se svi zajedno prisjete vremena i okolnosti u

kojima je stvarana Hrvatska vojska i izborna samostalnost i neovisnost hrvatske države te da se prisjete na značaj ustrojavanja Glavnog stožera čime su udareni temelji moderne vojske.

Svi su se složili kako je ustrojavanje Glavnog stožera u samim počecima Domovinskog rata bilo od neprocjenjivog značaja za uspješnu obranu cjelovitosti Republike Hrvatske, ali i za ubrzaniji razvoj Hrvatske vojske

■ Svečanoj su akademiji nazočili i prvi načelnik GS OSRH-a stožerni general Antun Tus, prvi zapovjednik ZNG-a stožerni general Martin Špegelj te brojni visoki aktivni i umirovljeni časnici OSRH i dužnosnici MORH-a

počela organiziranija faza obrane i ubrzaniji razvoj Hrvatske vojske. "Formiranjem GS-a, dobili smo vojni vrh potreban za vođenje rata i ukupni razvoj OS-a. Dobili smo potrebnu stručnost i profesionalnost te potrebnu brzinu reagiranja i operativnog djelovanja", kazao je general Tus. Podsjetio je kako je Glavni stožer

jer se odmah započelo i sa stvaranjem sustava obuke i izobrazbe, što razvojni put naših oružanih snaga zasigurno čini jedinstvenim.

General Lucić je tako podsjetio kako se u kratkom vremenu trebalo pristupiti izgradnji Oružanih snaga i to u vrijeme rata te je istaknuo da su u tome i zapovjedništvo ZNG-a, a potom i Glavni stožer u potpunosti ispunili svoju zadaću. Napomenuo je i da su Oružane snage uspješno provele većinu svojih reformskih procesa te da GS danas pri-

1991. uz to što je izradio idejnu zamisao za oslobađanje svih okupiranih prostora RH ujedno i izradio koncept školovanja kadrova za potrebe Hrvatske vojske te poručio kako trebamo biti ponosni na 1991. godinu i Domovinski rat.

Uz to što je ukazao na značaj osnivanja Glavnog stožera u cjelokupnom razvoju naših oružanih snaga državni tajnik MORH-a Raboteg je napomenuo da su

prema aktivnosti za naše uspješno pristupanje NATO savezu.

"Danas smo uspješni u svijetu, ali isto tako uspješno obavljamo i zadaće na području RH koje proizlaze iz našeg Ustava", zaključio je generala Lucić te se zahvalio svima koji su sudjelovali i sudjeluju i dalje u razvoju naših OS-a.

Na događaje koji su prethodili osnivanju GS-a podsjetio je i stožerni general Antun Tus, prvi načelnik GS-a. On je istaknuo da je osnivanjem Glavnog stožera za-

one od svog ustrojavanja prošle velike promjene. Kazao je kako se danas procesom reformi i modernizacije intenzivno prilagođavaju NATO standardima te je posebno uputio na važnost osposobljenosti i školovanja pripadnika Oružanih snaga. "Važno je opremanje, važni su materijalni resursi, ali iznad svega je važan stupanj osposobljenosti i školovanosti časnika i dočasnika u OS-u", zaključio je Raboteg.

"Iako je i prije njegovog formalnog ustrojavanja Hrvatska raspolagala

■ Predsjednik je zadovoljan i ispunjavanjem projekata navedenih u Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga za koji je rekao da je temelj daljnjeg razvoja našeg obrambenog sustava

■ Predsjednik Mesić je uručio odlikovanja, pohvale i zlatne plakete GSOSRH-a zapovjedništvima i pristožernim postrojbama iz 1991. godine

■ Na ratne zastave zapovjedništava predsjednik Mesić je privezao plamenac

organiziranim obrambenim snagama, Glavni stožer je udario temelje moderno ustrojenoj vojsci", kazao je predsjednik Mesić. Izrazio je zadovoljstvo rezultatima koje je u ovih 15 godina postigla Hrvatska vojska koja uz to suvereno čuva nacionalni teritorij uspješno sudjeluje i u međunarodnim mirovnim misijama. Kazao je i kako je moderno naoružana i opremljena vojska uz uvjet dobre uvježbanosti, potreba i nužnost koju nameću sigurnosna kretanja u svijetu, ali je upozorio i na raskorak potreba i želja, s jedne, i mogućnosti države, s druge

dokument poštuje i ispunjava u potpunosti", kazao je predsjednik Mesić.

Ali, vrhovni je zapovjednik napomenuo kako nije u potpunosti zadovoljan tempom kojim se provode personalne promjene. "Moramo biti svjesni da je briga za svakog pojedinca jedini način na koji ćemo osigurati besprijekorno funkcioniranje obrambenog sustava. Čovjek ne smije i ne može biti karika koja nedostaje", istaknuo je Predsjednik. Napomenuvši kako su se sudjelovanjem hrvatskih vojnika u međunarodnim misijama otvorila nova područja koja zahtijevaju posebnu

strane. Predsjednik je zadovoljan i ispunjavanjem projekata navedenih u Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga za koji je rekao da je temelj daljnjeg razvoja našeg obrambenog sustava. "Naša je zajednička obveza da se taj

skrb o obuci, opremljenosti i karijerama sudionika mirovnih misija, te da će ulaskom Hrvatske u euroatlantske integracije ta obveza biti još više izražena, Mesić je zaključio: "Novačene i zadržavanje perspektivnih, obrazovanih i osposobljenih kadrova u oružanim snagama zasigurno je jedna od najvažnijih i najodgovornijih zadaća koja vam predstoji". Na kraju je rekao i da GS OSRH-a osim ustrojenih promjena očekuju i još mnoge nove misije i zadaće te kako vjeruje da će se i one provesti jednako uspješno i odgovorno.

U prigodi obilježavanja ove značajne obljetnice predsjednik Mesić i načelnik GS-a general Lucić su uručili odlikovanja, pohvale i zlatne plakete GSOSRH-a zapovjedništvima i pristožernim postrojbama iz 1991. godine. Redom bana Jelačića predsjednik Mesić je odlikovao Zapovjedništvo ZNG - Zagreb, Glavni stožer Hrvatske vojske-Zagreb, Zapovjedništvo OZ-Osijek, Zapovjedništvo OZ-Rijeka, Zapovjedništvo OZ-Split i Glavni stožer saniteta. Cijela se proslava održavala uz nezaobilaznu i prepoznatljivu glazbenu kulisu Orkestra Hrvatske vojske. ■

Izložba prigodom Dana neovisnosti RH

Dan neovisnosti obilježen je prigodnom izložbom jednostavnog naziva "More" i u Galeriji "Zvonimir". Izložbu je uvodnom riječi otvorio Stanko Špoljarić. More i njegova nepredvidivost vidljivi su u djelima autora, ono je izravno prikazano a tehnika i motivi Mediterana odabir su umjetnika. Očita je pozornost te obzir kojim je prof. Zrinka Pillauer Marić izabrala baš ovaj postav. Važnost izložbe svojim izloščima obilježili su Niko Ančić, Dominique Jurčić i Zoran Kakša.

Ove mlade, ali zrele umjetnike ne povezuje more samo kao zajednički nazivnik. Ono pruža i autorski izričaj koji je kod svakog izložka tehnički drugačiji. Na izloženim djelima uvijek su vidljivi detalji koje asociiramo s morem kao pojmom, međutim taj pojam izražen osobnošću vrti gledateljev duh u krugu ljepote. More u riječima Stanka Špoljarića nudi bezbroj motiva, situacija, ono nema granica. Uistinu, more je transcendentno. More je iskon stvaranja, ljudskog vitaliteta u svoj svojoj različitosti, no ono je i idealno jedinstvo. Važnost mora jest u njegovu beskraj, praznini, ali i punini... Možemo reći da se na moru kao i u životu uvijek nalazimo na pučini. Život

je more, a umjetnici ga "preslikavaju". Dakle...Niko Ančić ditirambski izražava radost življenja u vrtlogu jakih boja, njihovoj dinamici i gestualnosti. Ančić od školjke stvara arhitekturu. Slike poput "Ples školjaka" ili "Začudena mušula" (akril) osim što upućuju na autorov odnos prema slobodi pristupa kompoziciji, potencirajući detalje podsjećaju nas da se gleda entuzijazmom posebno kad se školjke ili mušule personificiraju. Slijedi Dominique Jurčić koja oduševljava vitrajima. Autorica koja je doslovna u vitraju pokazuje začudan prikaz perspektive u slici "Blizanke" ili "Bačva uz prozor" (ulje na platnu). Motivi prikazani na slikama ili vitrajima simbol su prostora, trajanja vremena. Odabir naslikanog kao i njegova interpretacija dramatičiraju mediteranske motive. No, "nizu" izloženog nije kraj. Pojavljuje se Zoran Kakša koji s prethodna dva autora vodi k sintezi viđenog. On smiruje priču naslikanog i predmetnost svodi na razinu simbola. Svojim grafikama koje su ispunjene detaljima stvara zaokruženu cjelinu, puni krug. Autor prikazuje osobni doživljaj "svog" Mediterana u kojem detalj ima raznolikost. Naime, konkretno su na njegovim djelima vidljivi ostaci vremena, prostora, osoba, putovanja, preplet života. Zanimljiva su djela poput "Sjeta" ili "Nonin stolac", a nepotrebno je istaknuti i skulpturu u drvu "Rekuperiranje". Možda je tu kraj priče o izložbi koja različitim tehnikama prikazuje jedno - more. Izložba se može pogledati do 23. listopada, a ulaz je slobodan.

stipio T. BRANDT

Marija VUKOVOJAC

Održana 15. godišnja Konferencija MAG-a

Aktivnosti usmjeravati prema potrebama zemalja u regiji

Petnaesta godišnja Konferencija multinacionalne savjetodavne skupine (MAG) odgovorne za rad RACVIAC-a održana je u znaku primanja novih članica te odluke o produženju mandata RACVIAC-a za rad u području prenamjene obrane

Leida PARLOV, snimila Leida PARLOV, arhiva RACVIAC-a

U vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju od 4. do 6. listopada održana je 15. godišnja Konferencija multinacionalne savjetodavne skupine (MAG) koja je odgovorna za rad RACVIAC-a. Uz trideset devet predstavnika iz devetnaest zemalja članica RACVIAC-a, na konferenciji su sudjelovali i predstavnici zemalja sa statusom promatrača i zemalja koje su zainteresirane za rad RACVIAC-a,

Na 15. godišnjoj Konferenciji sudjelovalo je 39 predstavnika iz 19 zemalja

jednom od najvažnijih projekata RACVIAC-a koji je vezan uz razmjenu iskustava u prenamjeni vojnih objekata i vojne industrije u civilne svrhe te smanjenju i prekvalifikaciji vojnog osoblja u OS-u.

Izabrani su i novi predsjedatelji radnih skupina. Predsjedanje Prvom radnom skupinom (smanjenje i prekvalifikacija osoblja u OS) od Republike Hrvatske preuzela je Albanija i Srbija. Predsjedanje Hrvatske Prvom radnom skupinom direktor RACVIAC-a ocijenio je više nego dobrim i uspješnim te je rekao da i dalje u tom području očekuje suradnju s Hrvatskom iako ona od ovog zasjedanja MAG-a neće predsjedavati spomenutom radnom skupinom.

Uz to izabran je i novi predsjedavajući MAG-a. U sljedećem jednogodišnjem razdoblju MAG-om će predsjedati Yordan Lyubomirov Bozhilov, načelnik Odjela za međunarodnu suradnju MO Republike Bugarske koji

je zamijenio dosadašnjeg predsjedavajućeg MAG-a general bojnika Zdravka Ponoša, v.d. načelnika GS-a vojske Srbije. General Ponoš nam je rekao kako je zadovoljan radom RACVIAC-a tijekom svojeg predsjedanja MAG-om. Napomenuo je da su sve predviđene aktivnosti realizirane te da je suradnja između zemalja bila dobra. Podsjetio je da je RACVIAC odigrao veliku ulogu u razvoju regionalne suradnje te kazao kako je on danas forum preko kojeg zemlje u regiji mogu surađivati i razmjenjivati iskustva o konkretnim problemima kao što je primjerice prenamjena obrane. Kao nove punopravne članice RACVIAC-a jednoglasno su primljene Kraljevina Danska, Republika Češka i Kraljevina Švedska dok je Slovačka dobila status promatrača.

Na naše pitanje o budućnosti RACVIAC-a general Papotis je rekao da će RACVIAC i dalje biti aparat sigurnosti i stabilnosti u regiji te da će svoje aktivnosti usmjeravati prema potrebama zemalja u regiji. ■

predstavnici Pakta o stabilnosti te prvi put i predstavnici Crne Gore.

U polugodišnjem izvješću o radu direktor RACVIAC-a brigadni general Stregios Papotis je istaknuo pojačanu suradnju s EU-om i NATO-om kao i moguće buduće uvrštavanje RACVIAC-ovih aktivnosti u NATO-PzM program za zemlje članice PzM-a. Na taj bi se način zemljama PzM-a omogućio lakši pristup RACVIAC-ovim aktivnostima bez opterećenja njegova proračuna. Jedan od važnih zaključaka konferencije je i produžetak mandata RACVIAC-a za rad u području "Defence Conversiona", odnosno prenamjene obrane. Riječ je o

Kongres Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA) u Brüsselsu

EMPA u NATO-u i institucijama EU-a

Domaćinstvo kongresa EMPA-e ove su godine preuzele dvije središnje europske institucije, zapovjedništvo NATO-a i Europska unija. Kongres je zapravo bio zamišljen kao svojevrsna radionica s nizom prezentacija o trenutačnim aktivnostima, misijama, djelovanju i strukturi tih dviju krovnih europskih institucija te kao otvorena rasprava o nizu aktualnih pitanja vezanih uz razvoj europske sigurnosne politike...

— Vesna PINTARIĆ, snimili Vesna PINTARIĆ i Željko STIPANOVIĆ —

Ovogodišnji susret vojnih novinara i urednika vojnih časopisa koji se održao od 4. do 7. listopada u Brüsselsu ponešto se razlikovao od dosad održanih. Naime domaćinstvo su ove godine preuzele dvije središnje europske institucije, a posebice za našu zemlju u ovom trenutku iznimno važne, zapovjedništvo NATO-a i Europska unija.

Kongres je zapravo bio zamišljen kao svojevrsna radionica s nizom prezentacija o trenutačnim aktivnos-

tima, misijama, djelovanju i strukturi tih dviju krovnih europskih institucija te kao otvorena rasprava o nizu aktualnih pitanja vezanih uz razvoj europske sigurnosne politike, a svemu tome dodatni je poticaj bio naravno i skorašnji NATO summit u Rigi. Ne čudi stoga ni zanimanje koje je izazvao ovogodišnji kongres na kojem je sudjelovalo više od četrdeset sudionika iz petnaest zemalja, od kojih je primjerice samo iz Švicarske bilo deset.

O europskoj sigurnosnoj i obrambenoj politici

Cjelodnevna predavanja u velebnj zgradi Europske unije u kojoj je sjedište njezinih najvažnijih tijela, obuhvatila su niz tema vezanih uz europsku sigurnosnu i obrambenu politiku predstavljenu s različitih gledišta, a rad važnih institucija i agencija prezentiralo je vodeće EU osoblje. Našem domaćinu, pukovniku Johnu Durninu, inače čelniku odnosa s javnošću EU vojnog stožera tre-

Sudionicima kongresa brojnim prezentacijama pružen je uvid u rad informativne djelatnosti Unije

Vojni novinari u sjedištu Europske unije

ba ponajprije zahvaliti što je sudionicima kongresa omogućio izravan uvid u rad informativne djelatnosti i strategiju odnosa s javnošću, jednom riječju kako to rade *press* službe Unije. I dok se tri kata iznad nas vodio, kako su nam rekli, vrlo važan sastanak, mi smo imali prigode slušati i detaljno izvješće o misijama i operacijama u kojima sudjeluju postrojbe EU-a, a od predstavnika EU komisije čuti i vrlo diplomatski odgovor o tome zašto Hrvatska nije zajedno s Rumunjskom i Bugarskom pozvana u tako željeno članstvo. Naime, objašnjenje je bilo kako je Hr-

vatska pregovore tek počela, dok su spomenute dvije zemlje dosad prošle višegodišnji proces pregovaranja s Unijom. No istaknuto je kako je Hrvatska učinila veliki napredak i ima velike ambicije da to članstvo i ostvari, no tek kad pregovore privede kraju. Prepuni dojmova i obogaćeni informacijama o brojnim institucijama, agencijama, službama, povjerenstvima i odborima te naravno fotouspomenu na jedinstveni boravak u EU-u napustili smo sjedište EU-a na pomalo neuobičajen način, labirintom metalnih kontejnera s obzirom na to da je pročelje glavnog ulaza upravo u fazi renoviranja.

O NATO transformaciji, operacijama i predstojećem summitu

Sjedište NATO-a i ulazak u njegovu unutrašnjost, koji su pratile brojne kamere i sigurnosni uređaji već na samom početku dalo je

naslutiti da će ovdje teško ući

netko nepozvan, a ni oni najavljeni nisu mogli zaobići rentgene i provjere. Tako se i naša skupina morala tijekom boravka u zapovjedništvu NATO-a rasti od fotoaparata, pa čak i mobitela.

Dobrodošlicom nas je dočekala zamjenica pomoćnice za komunikacije generalnog tajnika NATO-a, koja se u svom uvodnom obraćanju osvrnula na dolazeći summit u Rigi krajem studenoga, između ostalog spomenuvši i Hrvatsku, kojoj bi s tog summita trebao stići signal da će biti pozvana u članstvo, ali ne i formalna pozivnica. Posebna tema je bila operacija NATO-a u Afganistanu, čije se djelovanje sada proširilo i na područje sjevera i juga, s naglaskom kako je uloga ove misije stvaranje sigurnosnog okruženja i pomoć razvoju i ustrojavanju afganistanske vojske i policije te uspostavi demokratskih načela.

Tako je u procesu transformacije, pred NATO-om je uspješna budućnost, zaključak je idućeg predavanja u

Ovogodišnji susret EMPA članova je bio više nego koristan zaključeno je i na završnom sastanku EMPA-e, a za domaćinstvo idućeg ponudili su se naši susjedi Slovenci

KONGRES

Jubilarni kongres u Ljubljani

Ovogodišnji susret EMPA članova je bio više nego koristan zaključeno je i na završnom sastanku održanom u Com-

ogućnost promocije vlastitih oružanih snaga, a bilo je naravno i gorkih spoznaja kako sve vojne novinske redakcije koje smo susreli na ovom skupu, imaju zasebne odjele za novinska izdanja te radijske i TV emisije, kao i multimediju i snimanje filmova o svojim OS i to s daleko brojnijom ekipom ljudi, za razliku od nas koji čini se u

samo jednom odjelu radimo sve ono što negdje i tri zasebna.

Turistička znatiželja ovaj put bila je prepuštena vlastitoj inicijativi, upornosti, sposobnostima snalaženja i želji da se ovaj glavni grad Ujedinjene Europe upamti iz još jednog kuta, pa ni mi nismo htjeli otići a ne vidjeti bar neke od znamenitosti ove po mnogo čemu iznimne europske metropole.

kojem su ujedno predstavljene sve misije u kojima se NATO snage trenutno nalaze i aktivnosti u kojima sudjeluju kao što su Kosovo, Iraq, Afrika. U nastavku je slijedila iscrpna prezentacija o Europskoj organizaciji vojnih

udruženja (EUROMIL), asocijaciji koja podupire, štiti i lobira za interese vojnog osoblja ponajprije na području zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda te profesionalnih interesa. Trenutačno je u njezinu članstvu 35 udruženja iz 22 zemlje, ali ne i Hrvatske.

Kratke stanke između predavanja iskorištene su i kako bi se u predvorju naše brifing dvorane opskrblili najnovijim, ali i onima starijih datuma, brošurama i publikacijama o NATO aktivnostima, a ugodno smo se iznenadili kada smo sreli troje članova Hrvatske misije pri NATO-u. Na izlasku sigurnosne mjere ili nisu više bile na visini ili je netko zakazao pa su i fotoaparati bljesnuli sigurnosnim kamerama u inat.

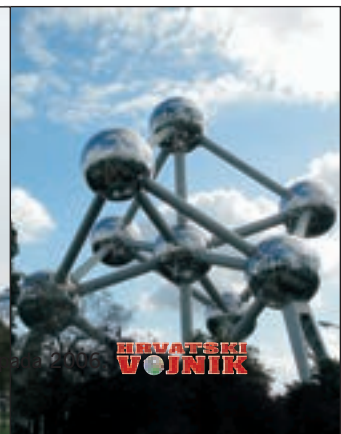
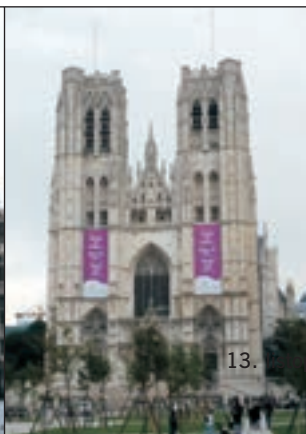
fort Art Siru hotelu koji je otvorio predsjednik EMPA-e Tor Eigli Stordahl, ujedno se zahvalivši na organizacijskoj potpori belgijskim kolegama. Ove je godine udruženje EMPA-e povećano i za još jednog člana, predstavnika Srbije, a riječi je bilo i o idućem kongresu, čiji će domaćini biti naši susjedi Slovenci a održat će se u Ljubljani u rujnu 2007.

Sljedeće godine trebala bi se slaviti i jubilara 30-ta godišnjica ovog udruženja, očekuju se i izbori za novog predsjednika EMPA-e, a do idućeg susreta i neki novi projekti kao što je objavljivanje knjige koja bi sadržavala članke o oružanim snagama svih članica EMPA-e. Mnoštvo novih ideja se rodilo, kao i dogovora oko razmjene članaka čime se i otvara

Svakako je to staro ali vjerno obnovljeno središte grada s povijesnim zdanjima gradske vijećnice i kraljeve palače u gotičkom stilu za koji kažu da je najljepši europski trg, monumentalna katedrala sv. Michaela, brijelski zaštitni znak *manneken pis* koji je zapravo mali brončani kipić dječaćiča iznad fontane obučen u neobične kreacije ovisno o prigodi i kojeg ste možda u potrazi previdjeli očekujući nešto grandiozno, ili pak golema konstrukcija Atomium, ili mini Europe...

Iako netradicionalan, ovogodišnji kongres EMPA-e će svakako ostati zapamćen po svojoj posebnosti, informativnosti i sadržajnosti i kao i uvijek brojnim kontaktima za koje novinari i te kako znaju koliko vrijede. ■

Glavni grad Ujedinjene Europe jedinstven je i po brojnim turističkim znamenitostima

Tajne saharske prašine

Naša ophodnja prema udaljenoj zračnoj pisti na krajnjem jugu našeg područja odgovornosti, blizu Mauritanije, bila je još jedna prigoda za otkrivanje novih detalja iz našeg područja odgovornosti te se jedan običan radni dan pretvorio u uspješnu malu istraživačku misiju

Iz Zapadne Sahare Darko JURIC

Uvijek kažem sebi i drugima, krajnje odredište nije nikada jedna točka već okruženje oko te točke, pa istražujem sve što moje oči mogu dohvatiti.

Naša ophodnja prema udaljenoj zračnoj pisti na krajnjem jugu našeg područja odgovornosti, blizu Mauritanije, (nastalaj prirodnom putem u pustinji) krenula je

te mi je tako pokazala rijetko viđen znak dobrodošlice u Saharavi svijet.

Presitno ili prekrupno, nema sredine

Vraćam se prašini koje ovdje ima toliko da se većinom uzaludno boriti protiv nje. Sunce i vjetar uvijek će iznova načiniti od neograničene količine sitnog pijeska novu, najfiniju prašinu koju će s daškom vjetra lako prenositi s jednog mjesta na drugo. No, Sahara nije samo mjesto za prašinu i pijesak. Iako će vam saharska prašina, s jedne strane, ući u najskriveniji i najzaštićeniji dio tijela, s druge strane, usred pustinjskog pijeska naći ćete nezamislivo velike monolitne kamene masive kakvih nikad ne biste tu očekivali. Oni će vam zbog svoje jedinstvene veličine oduzeti dah. Sve je u Sahari presitno ili prekrupno, nema sredine. Kao u igrama na sreću, sve ili ništa. Takvo jedno kameno brdo otkrili smo u blizini našeg krajnjeg odredišta, tek nekih 800 metara dalje od spo-

Promatrači UN-a sa Saharawima

kao i svakog prethodnog mjeseca prije kada smo išli provjeriti njezino stanje. Uz put smo naišli na zaustavljena tri Land Rovera oko kojih su optrčavala brojna djece, a ni broj odraslih nije bio zanemariv. Po dobrom starom običaju, dao sam im paket vode što su glasno dočekali i popratili osmjesima i rukovanjima. Umjesto riječima komuniciramo rukama i vedrim licem. To u misiji uvijek obostrano pomaže. Pokazao sam im fotoaparat i pokušao objasniti da ih želim fotografirati a oni koji odmah razumiju, odobravaju, pojačavajući graju i smijeh, zbijaju se na jednom mjestu za poziranje (nekolicina je bila zainteresirana više za svoj čaj na pijesku). Bio sam ugodno iznenađen kad se izdvojenoj skupini muškaraca i djece za slikanje približila jedna Saharavi majka s djetetom. Naime, prema njihovom običaju nije prihvatljivo da odrasle žene, otkrivenog lica, poziraju strancima. Držeći svoga malenog sina u naručju, mahala mi je dobronamjerno rukom, otkrivajući svoj oslikani dlan, na tipičan Saharavi način, nešto poput jednokratne tetovaže

menute zračne piste. Divili smo se njegovoj veličini (cca.100 x 80 m) te neobičnim konturama koje je tijekom tisućljeća oblikovala kiša. Vrh kamenog monolita je blaga zaravan, a odatle se spuštaju mnoštva, u kamen usječenih, kaskada koje vode do podnožja monolita. Zaista izgleda veličanstveno a možemo samo zamisliti kako sve to izgleda kad kiše dođu pa ima dostatno vode da popuni kaskade i pretvori ih u bogate slapove. Obilazeći monolit uočio sam na jednom mjestu koncentrirano zelenilo u podnožju tog kamenog brda što mi je bio znak za blizinu vode. Naravno, zelenilo je raslo iz ogromne, pijeskom zatrpene prirodne kamene udubine, na dnu koje se skupljala voda, spuštajući se niz kameni monolit u kišnom razdoblju, sada sakrivena od očiju. Tu je bio i svježe iskopani bunar kao znak da beduini znaju za tu prirodnu akumulaciju u kamenu. Tako je još jedna moja ophodnja završila s lijepim uspomjenama a moji suradnici kažu da sam, po običaju, jedan naš običan radni dan pretvorio u uspješnu malu istraživačku misiju. ■

U MORH-u održana kulturna manifestacija *Hrvatski vojnik kroz povijest*

Slavonijo, tko te nije volio...

Bila je to prigoda za prisjećanje na nekadašnje slavonske običaje, kao i za promidžbu bogate kulturne i gastronomske ponude naše ravnice koju su tijekom povijesti branili hrvatski vojnici, čuvajući pritom njezine granice i tradiciju toga kraja

— Marija ALVIR, snimili Tomislav BRANDT i Davor KIRIN —

Raspjevane snaše i veseli Slavonci u narodnim nošnjama, na tacnama medena rakija i orahov liker, slavonska kobasica i domaći kolači te čvarkuše i kiflice, a kulin i njegova seka diče se na kitnjastim stolovima urešenim šlangerajima i peškirimima te raznim drugim ručnim radovima i vezovima, dok iz pozadine dopiru zvuci tamburice i šokačke pisme...

Rijetke su prigode u kojima se može vidjeti tako veseli prizor unutar sumornog zdanja Ministarstva obrane, a upravo takva je bila večer 4. listopada, kada je u Domu HV-a "Zvonimir" održana kulturna manifestacija *Hrvatski vojnik kroz povijest*. Pod tim je nazivom MORH-ova Služba za odnose s javnošću i informiranje priredila prigodan program u sklopu kojega je tijekom radnog vremena u restauraciji MORH-a održana izložba ručnih radova i narodnih nošnji te zlatoveza, kao i predstavljanje domaćih gastroproizvoda, a u večernjim je satima u kinodvorani Doma HV-a uslijedila repriza obogaćena prigodnim kulturno-umjetničkim programom. Uz degustaciju čuvenih slavonskih specijaliteta, gosti su mogli uživati i u zvucima tamburice, a povijesne postrojbe Karlovca i Otočca upotpunile su scenski doživljaj. Županjski KUD-ovi Tomislav i Stari graničar te Dugoreški tamburaši izveli su neke od naj-

poznatijih domoljubnih i narodnih pjesama te ujedno prikazali starinske običaje ispraćaja mladića u vojsku, Adam Svirčević i Marko Maričić podsjetili su na zvuke gotovo zaboravljenih instrumenata kao što su samica, dvojnice i gajde, a vrhunac večeri bio je nastup poznatog slavonskog pjevača Šime Jovanovca, koji je uspio izmamiti pljesak više pa i pokoju suzu od inače podosta ukočene i ne baš brojne publike. Program su

vodili Jasenka Pernar i Ivica Oršolić, pripadnik 1. gbr koji je zajedno s brigadirom Petrom Čavarom najviše zaslužan za realizaciju, a u ime domaćina i organizatora okupljene je pozdravila načelnica Službe za odnose s javnošću i informiranje Marijana Klanac.

Bila je to prigoda za prisjećanje na nekadašnje slavonske običaje, kao i za promidžbu bogate kulturne i gastronomske ponude naše ravnice koju su tijekom povijesti branili hrvatski vojnici, čuvajući pritom njezine granice i tradiciju toga kraja. Suvišno je i navoditi kakve su bile reakcije nakon završetka te veselice priređene u godini obilježavanja 15. obljetnice osnutka OSRH-a. Ukratko, iako je dvorana bila tek upola popunjena, trud svirača nije bio uzaludan, a svima koji su se udostojili doći sigurno će ta večer ostati u lijepoj uspomeni. ■

U Regionalnom trening-centru komunikologije (RTCK) u Skopju održana treća radionica

Obuka medijskih trenera

Napisala i snimila Gordana LESINGER

U Regionalnom trening-centru komunikologije (RTCK) u Skopju od 18. do 24. rujna održana je treća po redu radionica pod nazivom "Obučavatelj obučavatelja".

Radionica se održavala u sklopu Američko-jadranske povelje, a kao polaznici tečaja za obuku medijskih

trenera sudjelovali su predstavnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske satnik Petar Čulo, satnica Marina Svrze, natporučnica Mirjana Kiš i Gordana Lesinger, dva predstavnika iz Albanije te tri predstavnika iz Makedonije. Tečaj je vodio Mark Balsiger, predstavnik *Zentrum für Informations- und Kommunikationsausbildung der Armee* (ZIKA) iz Švicarske.

Iako treći u nizu, tečaju su nazočila i dva nova polaznika tako da je tjedan počeo međusobnim upoznavanjem novih sudionika te upoznavanjem s nastavnim planom i programom. U prvome dijelu tečaja svaki je polaznik održao 75-minutno predavanje u sklopu medijskog treninga koji podrazumijeva ponašanje pred kamerama, govor, izjavu, intervju, raspravu, te timski razgovor, dok se drugi dio tečaja odnosio na trening organiziranja i pripreme konferencije za novinare te krizno komuniciranje. Tečaj smo završili u opuštenoj atmosferi u turističkom obilasku Ohridskog jezera. ■

Kao što Vam je poznato, RTCK će do kraja godine biti predstavljen u zemljama Partnerstva za mir. Je li RTCK spreman za tako veliku zadaću?

Da, a ako ne, siguran sam kako ćete ubrzo prikupiti sve što je potrebno kako biste postali ravnopravan partner.

Planirate li u budućnosti surađivati s RTCK-om i trenerima?

Bilo mi je lijepo raditi s osobljem RTCK-a kao i s polaznicima tečajeva. Vidio sam veliku motivaciju, želju za radom a sve u prijateljskoj atmosferi i velikoj vjeri u projekt. Stoga se jedino nadam kako ću ponovno biti u prigodi raditi s istim tim ljudima.

Vidite li neku priliku raditi zajedno s trenerima iz Hrvatske? Naravno, vjerujem kako je učestala međunarodna razmjena važna za sve nas.

Kao bivši novinar, glasnogovornik švicarskih Oružanih snaga i sadašnji vlasnik agencije za odnose s javnošću imate li kakav savjet kako surađivati s medijima, kako prenijeti željenu poruku posebice tako "zatvorenom" sustavu kao što je Ministarstvo obrane.

Odgovorit ću kao i svima, bez obzira bio to Pentagon ili lokalna policijska postaja: Uvijek budite profesionalni i pošteni. Novinare gledajte kao partnere, ali ne kao prijatelja ili neprijatelja. Pobrinite se da ključni ljudi često uvježbavaju kako se odnositi s medijima, da znaju točno što žele prenijeti javnosti i budite ono što jeste.

Polaznici tečaja

Obilježena 16. obljetnica Bojne Rakitje

U organizaciji "Udruge Tigar 90/91 Rakitje" u istoime-
nom mjestu nedaleko od Zagreba 7. listopada obilježena
je 16. obljetnica ustrojavanja Jedinice za posebne namje-
ne Ministarstva unutarnjih poslova RH.

Tim povodom članovi Udruge i drugi gosti okupili su se
na ulazu vojarnje "Vitez Damir Martić" kod spomen-ploče
podignute na mjestu ustrojavanja postrojbe poznate i pod
nazivom Bojna Rakitje. Nakon intoniranja državne himne i
minute šutnje za poginule pripadnike postrojbe i sve hrvatske
branitelje, u spomen na njihovu žrtvu podno spomen-
ploče položeni su vijenci i zapaljene svijeće, a potom su us-
lijedili prigodni govori. U ulozi moderatora okupljene je
pozdravio brigadir Tomo Medved, a u ime organizatora bri-
gadir Zdravko Andabak. On je podsjetio na vrijeme i okol-
nosti u kojima je nastala ta
postrojba, kao i na njezine
ključne zadaće te borbeni an-
gažman koji je ubrzo uslijedio,
istaknuvši pritom da su u
njezinim redovima bili mladi-
ći iz gotovo svih krajeva Hr-
vatske te Hrvati iz Bosne i
Hercegovine. Govoreći o zna-
čenju Bojne Rakitje zaključio
je da je bila embrij stvaranja i
razvoja 1. gardijske brigade,
legendarnih *Tigrova*, istak-

nuvši njezin
kadrovski
doprinos u
stvaranju
drugih gar-
dijskih brigada
Hrvatske vojske,
pritom izražavajući
ponos što je dio ljudi iz
njihovih redova na
visokim vojnim dužnos-
tima. "Za Bojnu Rakitje
možemo s pravom reći da
predstavlja most koji
povezuje i ostvaruje
povijesni kontinuitet od
Prvog hrvatskog redarst-
venika preko Zbora narodne
garde do stvaranja
Hrvatske vojske", poručio
je brigadir Andabak, a
izaslanik MUP-a Zdravko
Modrušan zaključio je da
su postrojbe Rakitje i
Lučko bile začetak stvaranja
hrvatske vojske

i hrvatske države. U ime
potpredsjednice Vlade Ja-
dranke Kosor okupljenima
se obratio njezin savjetnik
Darko Beštek te je, kao
branitelj i invalid Domovinskog
rata, izrazio svoje duboko
poštovanje hrabrim pripad-
nicima Bojne Rakitje, a rije-
či hvale i ohrabrenja preživ-
jelim pripadnicima uputio
je i fra Žarko Relota, koji je
ujedno predvodio misu za
sve poginule branitelje.

M. ALVIR

Sjećanje na legendu 4. gbr - Andriju Matijaša Pauka

Polaganjem vijenaca i paljenjem
svijeća, te komemoracijom na grobu
general bojnika Andrije Matijaša
Pauka na groblju "Gospe od Anđela"
u Pozorcu nedaleko od Marine 9. je
listopada obilježana jedanaesta ob-
ljetnica njegove pogibije.

Uz članove obitelji, legendarnom su
pripadniku 4. gbr između ostalih po-
čast odali i izaslanstvo MO-a i OS-a

koje je predvodio državni tajnik
MORH-a Mate Raboteg, Ministarstva
obitelji, branitelja, i međugeneracijske
solidarnosti, 4. gardijske brigade koje
je predvodio njezin zapovjednik bri-
gadir Mladen njezin izaslanstvo brani-
teljskih udruga. "Nama koji smo po-
kojnog Andriju Matijaša Pauka pozna-
vali, susretali se i živjeli s njim još su
uvijek u sjećanju njegova čovječnost,

skromnost i samozatajnost,
profesionalizam i odgovor-
nost zapovjednika koji je
uvijek bio na čelu svojih
vojnika", rekao je državni
tajnik MORH-a Mate Rabo-
teg te dodao da bolni odjek
njegove smrti i danas kao i
svih ovih godina odzvanja
kao podsjetnik koji nas opo-
minje da ne zaboravimo, da
se sjećamo i pamtimo naše
junake, te da cijenimo naše
vrijednosti unatoč iskušenji-
ma zaborava i izazovima
novog vremena.

"Neka nam veličina sna kojim je po-
kojni Matijaš sanjao slobodu svoje do-
movine Hrvatske bude mjerilom na-
šeg zalaganja za njezin napredak, kao
i trajni poticaj da čuvamo i promičemo
svoje narodne, duhovne i materijalne
vrijednosti", poručio je Raboteg te zak-
ljučio kako ćemo se na taj način naj-
bolje odužiti i generalu Andriju Matija-
šu i svim poginulim hrvatskim brani-
teljima i njihovim obiteljima za žrtvu
koju su podnijeli za hrvatsku neovis-
nost. Sjećanje na legendarnog Pauka
oživjeli su i izaslanik ministrice Ja-
dranke Kosor Darko Beštek i ratni za-
povjednik 4. gbr umirovljeni general
Damir Krstičević koji je između osta-
log kazao kako je je general Matijaš u
najtežim trenucima iz sebe i iz drugih
uvijek uspio izvlačiti maksimum te da
je sa svima nesebično dijelio svoja go-
lema znanja i iskustva. U spomen na
generala Andriju Matijaša Pauka
služena je i misa koju je predvodio
mjesni župnik don Jurica Petković.

L. PARLOV

15. obljetnica Središnjice za elektroničko izviđanje

Ove godine, velik broj postrojbi naše vojske slavi svoju 15. obljetnicu kao i cjelokupni OSRH. Svoju svečanost 6. je listopada u zagrebačkoj vojarni "Croatia" održala Središnjica elektroničkog izviđanja.

Uz slavljениke, pripadnike postrojbe, na pisti vojarnе našli su se i mnogobrojni gosti, čelnici raznih službi MORH-a i GS OS, te bivši i umirovljeni djelatnici postrojbe. Svečanost je počela pozdravnim govorom zapovjednika Središnjice, pukovnika Mire Zeljka, koji je i pročitao kratku povijesnicu. Naravno, naglasak je bio na razdoblju Domovinskog rata. Tada je temeljna zadaća postrojbe bila prikupljanje obavještajnih podataka elektroničkim izviđanjem zemalja u

okruženju i ostalog tada okupiranog područja Hrvatske. Time je pružana potpora provođenju svih vojnih operacija HV-a, kao i obavještajnom sustavu i sustavu nacionalne sigurnosti RH. Dio prikupljenih podataka korišten je neposredno tijekom provedbe ključnih operacija oslobađanja okupiranih područja RH kao važan multiplikator borbenih djelovanja. Rad Središnjice naročito je došao do izražaja u operacijama Bljesak i Oluja. Sve vrijeme postojanja, uz svoje temeljne zadaće, Središnjica (koja je dosad prošla tri preustroja) je kontinuirano provodila obuku i školovanje hrvatskih dočasnika i časnika u specijalističkom dijelu njihove izobrazbe radi stvaranja vojno-stručnog osoblja

osposobljenog za zadaće elektroničkog djelovanja unutar OS RH. Uz to, pruža potporu stvaranju postrojbi za ED unutar gardijskih brigada i drugih zapovjedništava. Ne treba zaboraviti niti suradnju s drugim institucijama izvan OS RH bitnim za nacionalnu sigurnost.

I danas Središnjica elektroničkog izviđanja raspolaže kapacitetima i sposobnostima kvalitetne

potpore sustavima nacionalne sigurnosti i najviših razina zapovijedanja u RH. Tako će biti i u budućnosti,

zbog svoje specifične zadaće i mogućnosti odgovora novim tehnološkim trendovima razvoja u svijetu, Središnjica elektroničkog izviđanja ostaje i ostat će važan čimbenik OS RH u sustavu strateškog elektroničkog izviđanja. Takva razina postiže se zahvaljujući ulaganju vlastitih znanja i sposobnosti u razvoj postojećih taktičko-tehničkih kapaciteta. U ime načelnika GS OS RH, svečanosti je nazočio komodor Ivica Supić. Osobito istaknuvši ratni doprinos postrojbe, Supić je pohvalio predan i nesebičan rad njezinih djelatnika, poručivši im da "ostanu na razini lojalnosti i profesionalnosti na kojoj su bili svih ovih petnaest godina". Kraj službenog dijela svečanosti posvećen je uručivanju pohvala i nagrada najzaslužnijim sadašnjim i bivšim djelatnicima postrojbe.

D. VLAHOVIĆ

snimio D. KIRIN

snimio D. KIRIN

Pripreme za konferenciju zapovjednika vojnih škola i učilišta

Tijekom 23. i 24. travnja iduće godine, u Puli će se održati jedan od najvažnijih međunarodnih skupova u Hrvatskoj u organizaciji MORH-a i OSRH.

Riječ je o 36. konferenciji zapovjednika (CoC) vojnih škola i učilišta, čiji će sudionici biti iz zemalja NATO-a, Partnerstva za mir i Mediteranskog dijaloga. Skup se tradicionalno održava u svrhu razmjene iskustava i što bolje suradnje vojnih škola i školskih sustava tih država. Ovogodišnji je održan u švicarskom Luzernu. Organizacija konferencije veliko je priznanje za Hrvatsku, koje donosi i veliku odgovornost za izravnog organizatora (u suradnji s rimskim NATO Defense College), Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku. Pripreme za organizaciju skupa traju već godinu dana, a tijekom 9. i 10. listopada u zagrebačkoj vojarni "Petar Zrinski" održan je pripremni sastanak na kojem su bili predstavnici učilišta čiji će zapovjednici na proljeće sudjelovati na skupu. Glavni cilj sastanka bio je detaljnija rasprava tijekom i sadržaja Konferencije zapovjednika. Između dvadesetak predstavnika više zemalja, izdvojit ćemo dva

organizacijska članka: brigadira Zorana Brezovca iz ZZIO-a i francuskog mornaričkog kapetana Henrija Bobina iz NATO Defense Collegea. Pripremni sastanak je otvorio zapovjednik ZZIO-a general bojnik Mirko Šundov.

D. VLAHOVIĆ

snimio D. KIRIN

Radni strojevi na daljinsko upravljanje

BRITANSKA tvrtka QinetiQ predstavila je komplet za modifikaciju radnih strojeva ARK (Applique Robotic Kit). Taj je komplet predviđen za radni stroj JCB 4CXM ili CAT320B, a pretvara ih u potpuno daljinski upravljane strojeve koji su pogodni za uporabu u raznim opasnim okolinama i situacijama.

Operator može biti udaljen do kilometra i čak i ne mora vidjeti stroj kojim upravlja, ali ima potpuni nadzor nad njim. Stroj se vrlo brzo i jednostavno (samo prebacivanjem prekidača) prebacuje iz robotiziranog u standardni, manualni oblik rada. Stroj se tako može rabiti klasično, kao što su njegovi konstruktori i zamislili, a ako mora raditi u opasnom području (npr. mine), jednostavno postane potpuno daljinski upravljani i znatno sigurniji za operatera.

Konstruktori kompleta ARK zamislili su ga za one korisnike koji rabe radne strojeve u vojnim operacija-

ma, pri manipuliranju opasnim i toksičnim otpadom, na kontaminiranom području, miniranom zemljištu ili pak na klizištima. Instaliranjem kompleta ARK korisnici dobivaju mogućnost raditi u teškim i opasnim uvjetima bez opasnosti po život operatora na strojevima.

ARK je jednostavan za postavljanje i rastavljanje; ako više ne postoji potreba za njim na određenom vozilu, on se jednostavno razmontira i ukloni sa stroja koji se vraća u prvobitno stanje. ARK komplet se može postavljati na strojeve prema potrebi i pruža znatnu logističku i operativnu fleksibilnost. Sastoji se od prijenosne upravljačke konzole, nadzornog modula (postavlja se na stroj), elektrohidrauličkog aktuatorskog sustava (poseban za svaki tip stroja) te povratne nadzorne veze.

Daljinsko upravljanje je preko radioveze koja omogućava kvalitetan videoprikaz. Prijenosna uprav-

ljačka konzola ima 15 inčni LCD zaslon i 20 tipki kojima se izravno pristupa izbornicima upravljačke aplikacije. Mogu se postaviti i dodatni senzori raznih vrsta kako bi se dobilo još više podataka.

M. PETROVIĆ

Turska kupuje dodatne Falcone

IAKO u svojoj floti ima 240 višenamjenskih borbenih aviona F-16C/D Block 40 i Block 50, Turska je predala službeni zahtjev za kupnju dodatnih 30 aviona F-16C/D Block 50. Uz avione Turska namjerava naručiti dodatnu opremu i naoružanje, a iznos kojeg Turska planira izdvojiti

za tu kupnju je oko 2,9 milijardi američkih dolara. Tako se planira kupnja i 42 motora General Electric F-110-129, 60 nosača/lansera LAU-129A, 36 data link sustava Link-16 MIDS-LVT (Multifunctional Information Distribution System-Low Volume Terminals), 35 IFF sustava

AN/APX-113, 32 radara AN/APG-68(V)9, 36 sustava JHMCS (Joint Helmet Mounted Cueing System), tri Link-16 zemaljske postaje i 36 paketa obrambenih sustava AN/ALQ-211 (Airborne Integrated Defensive Electronic Warfare Suites) ili AN/ALQ-178 (Self Protection Electronic Warfare Suites).

Kako navodi, Turska tom kupnjom želi dodatno osnažiti svoje obrambene potencijale te olakšati obavljanje zadaća nadzora zračnog prostora iznad Turske a posebice svog priobalja i državne granice, što je posebno aktualno zbog njihove interoperabilnosti u sklopu NATO saveza te sudjelovanja u globalnom ratu protiv terorizma. Uobičajeno je da kupnju nove vojne tehnike prati i offset aranžman, međutim zasad niti turska niti američka strana ne iznose pojedinosti o tome.

I. SKENDEROVIĆ

PZO sustav Red Sky-2

IZRAELSKA tvrtka IMI (Israel Military Industries) razvila je protuzrakoplovni (PZO) sustav Red Sky-2. Riječ je o modularnom kompaktnom raketnom PZO sustavu kratkog dometa. Nastao je kombiniranjem prijenosnog PZO raketnog sustava i senzora koji mu znatno podižu učinkovitost. Osigurava puno pokrivanje polusfere oko položaja PZO sustava Red Sky-2.

Klasični prijenosni sustavi ograničeni su fizičkim ograničenjem operatora da uoči, zahvati i prati cilj. Kako se pritom operator služi samo svojim osjetilima, udaljenost otkrivanja se obično kreće od 2 do 3 ki-

lometra. Udaljenije ciljeve čovjek jednostavno ne vidi. Zbog uporabe modernih senzora kod sustava Red Sky-2 ta se udaljenost povećava do 7 kilometara. Sustav je pogodan za zaštitu točkastih ciljeva, mobilnih snaga nakon raspoređivanja, ali i pojačavanje postojeće PZO obrane.

Senzori sustava Red Sky-2 sastoje se od pasivnog IC skenera koji omogućava cjelodnevno praćenje situacije u zračnom prostoru. Nakon otkrivanja cilja sustav automatski oglašava uzbunu, operator prosleđuje podatke o cilju paljbena jedinici a skener dalje nastavlja pretraživati nebo u potrazi za novim

ciljevima. Svaka paljbena jedinica ima integriranu termalnu kameru s dva vidna polja, širim i užim, što omogućava pronalaženje cilja, njegovo praćenje i ispaljenje projektila na većoj udaljenosti.

Sustav je konstruiran tako da može prihvatiti i integrirati razne tipove raketnih sustava te omogućava njihovu uporabu u svim meteorološkim uvjetima.

M. PETROVIĆ

T-10BM

RAZVOJ novog Suhojevog borbenog aviona bliži se završnoj fazi, odnosno prvom probnom letu, koji se planira u prvoj polovini iduće godine. Riječ je o borbenom avionu T-10BM (rus. Bolshaya Modernizatsiya), čiji se dizajn temelji na dosadašnjoj platformi razvoja aviona Su-27/Su-35. U razvoj borbenog aviona T-10BM, koji je počeo 2003., krenulo se iz više razloga. Prvim se želi tehnološki poboljšati postojeću obitelj borbenih aviona Su-27, te premostiti određenu tehnološku i vremensku prazninu do dolaska ruskih borbenih aviona nove generacije, odnosno višenamjenskog borbenog aviona T-50 (PAK FA, ili I-21). Razvoj „tranzicijskog borbenog aviona“ (kako ga neki u Rusiji nazivaju) T-10BM ima i svoja dva tranzicijska pojavna oblika odnosno inačice. S jedne strane to je Su-27SM2 koji se razvija za potrebe ruskog ratnog zrakoplovstva, i Su-35 koji se razvija za potrebe izvoza. Dosad su u KnaAPO-u sklopljena četiri prototipa, a sam završetak razvoja

aviona T-10BM planira se do 2009./2010. kada će biti i ponuđeni na prodaju.

Ono što će, prema najavama, biti znakovito za T-10BM su brojna aerodinamička poboljšanja, upravljačke površine bit će manje u odnosu na dosadašnje inačice Su-27, zmaj aviona će imati znatno dulji radni vijek te će dobar dio aluminijskih površina biti zamijenjen komponentama od titanija. Uz to, T-10BM krstić će novi radar, nova avionika, nova oružja i nova pogonska skupina.

Inačica T-10BM za rusko ratno zrakoplovstvo imat će PESA (Passive Electronically Sanned Antenna) radar N035 Irbis, koji razvija institut NIIP, dok će izvozna inačica imati radar Irbis-E. Radar N035 Irbis temelji se na radaru Bars, koji je bio razvijan i ugrađivan za avione Su-30MKI. U odnosu na svog prethodnika N035 Irbis imat će veći domet, veći kut pretraživanja, veći raspon operativnih frekvencija, bolju otpornost na razna ometanja, veću rezoluciju, precizniji zahvat ciljeva s automatiziranom detekcijom (aviona, helikoptera, krstarećih projektila) kako onih u zraku, tako onih na zemlji odnosno na površini mora, te mogućnost istodobnog praćenja do 30 ciljeva.

Prvo predstavljanje ruske *glass cockpit* konfiguracije instrumentaci-

je i avionike u pilotskoj kabini obavljeno je na ovogodišnjoj zrakoplovnoj izložbi u Farboroughu, kada je javnosti predložen funkcionalan mockup pilotske kabine aviona Su-35. Glavne informacije pilotu se iščitavaju na dva velika AMLCD (Active Matrix Liquid Crystal Displays) prikaznika, veličine 9x12 inča i rezolucije 1400x1080, i koja nose oznaku MFI-35. U kabini je tada bio uočljiv i novi panoramski HUD prikaznik IKŠ-1M, s vidnim poljem od 30 stupnjeva.

Pogonsku skupinu na T-10BM činit će dva turboventilacijska motora AL-41F1 (službena oznaka je "Izdelije 117S"), koje razvija NAPO Saturn, a prvi put javnosti su bili predstavljeni na prošlogodišnjem moskovskom MAKS-u. Motori će imati maksimalni potisak 137,3 kN (odnosno 142,2 kN u "specijalnom" režimu rada). Radni vijek motora trebao bi biti 4000 radnih sati, što je znatno više u odnosu na 1500 koliko imaju motori AL-31F, a međuremontni interval je povećan s 500 sati na 1000.

Maksimalna težina aviona na polijetanju trebala bi biti 34 500 kg, od čega je 8000 kg ubojnog tereta. Maksimalna brzina koju bi trebao postići bit će 2,25 M, a maksimalni dolet bi trebao biti oko 4500 km.

I. SKENDEROVIĆ

H&K racionalizira proizvodnju

NJEMAČKA tvrtka Hec- kler&Koch (H&K), poznati proiz- vođač pješačkog oružja prekida pro- izvodnju tri linije svojih poznatih proizvoda. Prestaje proizvodnja juri- šnih puški HK33 i HK53 kalibra 5,56 mm, i to u korist najnovije juri- šne puške G36 istog kalibra. Juriš- na puška G36 je kao službeno oruž- je ušla u sastav njemačke i španjol- ske vojske, a interesenata ima još.

Prekida se i proizvodnja legendar- ne kratke strojnice MP5, iako ne trenutačno već u sljedećih nekoliko godina. MP5 polagano zamjenjuje nova kratka strojnica UMP (Univer- sal Machine Pistol). Prvi su primjer- ci MP5 predani njemačkoj policiji i graničnoj straži daleke 1966. Sadaš- nja proizvodna linija kratke strojni- ce MP5 obuhvaća 23 inačice, a novi

zahtjevi koje moderne snage moraju ispunja- vati traže lakše i jedno- stavnije oružje. Zato je konstruiran UMP koji je znatno moderniji i bolje odgovara novim zadaćama vojske i poli- cijae. Osim toga, UMP je jednostavniji za pro- izvodnju, načinjen je od moderne visokootporne plastike te prešanih limova. Jako opterećeni dijelovi (zatvarač, cijev...) izrađeni su od najkvalitetnijeg čelika. H&K trenu- tačno radi na narudžbi od 22 000 UMP-a za potrebe francuske žan- dardmerije.

Iako MP5 ima kulturni status među brojnim policijskim i vojnim korisni- cima, tvrtka navodi kako je došlo

vrijeme da ponude novo i bolje - UMP. Prednosti su mu manja masa, veći raspon kalibara u kojima se može proizvesti, visoka otpornost na hrđanje i pojednostavljeno odr- žavanje. UMP radi na načelu slo- bodnog trzaja zatvarača, puca iz zatvorenog zatvarača što osigurava veću preciznost; može se dobiti i s prigušivačem.

M. PETROVIĆ

Krštenje posljednje korvete klase Visby

SVEČANOM ceremonijom, održa- nom 24. kolovoza ove godine u švedskom brodogradilištu Kockums u Karlskroni, švedska ratna morna- rica krstila je petu, posljednju više- namjensku korvetu male zamjetlji- vosti klase Visby, HMS Karlstad.

Kao i prethodne korvete u klasi, HMS Karlstad, je izrađena od poli- mernog materijala ojačanog kar- bonskim vlaknima čime je omogu- ćena lagana, čvrsta i kruta struktu- ra, a daje dobru otpornost na šok, mali radarski odraz i magnetsku značajku dok posebna boja omogu-

ćuje nisko infra- crveno zračenje. Ako postoji po- treba za prikazi- vanjem broda na radarskom zaslonu tijekom plovidbe, vrlo brzo i jedno- stavno se izlazi iz moda nezam- jetljivosti te jednako tako br- zo ponovno ne-

stane s radarskog zaslona.

Nove korvete klase Visby imaju vi- šenamjenske zna- čajke, mogućnost poduzimanja protuminskog djelova- nja, protupodmor- ničkog djelovanja, polaganja mina, nadzora i pomor- ske zaštite te bor- benih zadaća.

Nova korveta ukupno ima 43 člana posade. Pu-

ne istisnine 640 t, duljine preko svega 72 metara, duljine između okomica 62,5 metra, najveće širinu od 10,4 metra i gaz od 2,4 metra čine glavne značajke plovila. CO- DOG konfiguracija pogona s četiri plinske turbine AlliedSignal TF50A snage 4000 kW pogone dva vodo- mlazna propulzora KaMeWa 125 SII koji omogućavaju postizanje brzina većih od 40 čvorova. Za posti- zanje malih i patrolnih brzina do 15 čv rabit će se dva dizelska motora snage 1300 kW MTU 16V 2000 N90.

M. PTIĆ GRŽELJ

Njemačka prodaje podmornice Izraelu

NJEMAČKA vlada potvrdila je vijest o gradnji dviju novih podmornica za izraelsku ratnu mornaricu, pri čemu su zanimljiva medijska izvješća o mogućem opremanju podmornica nuklearnim naoružanjem s obzirom na to da projekt ne podržava mogućnost njegovog smještaja.

Glasnogovornik njemačkog ministarstva obrane 25. kolovoza dao je izjavu kako je ugovor o kupnji dvije nove podmornice potpisan između Izraela i brodograđevne tvrtke Howaldtswerke Deutsche Werft (HDW) još 6. srpnja ove godine. Dvadesetdevetog kolovoza glasnogovornica izraelskog ministarstva obrane odbila je komentirati izraelski podmornički program upućujući sve upite prema njemačkom ministarstvu obrane.

Ali, izvori bliski izraelskom vojnom vrhu potvrdili su kako bi nove podmornice bile temeljene na projektu dizel-električnih podmornica klase Dolphin, istisnine 1700 tona s prilagodljivim pogonskim sustavom za zračno neovisnu propulziju (Air Independent Propulsion - AIP). Trenutačno u službi izraelske ratne mornari-

ce plove tri podmornice klase Dolphin (Dolphin, Leviathan, Dakar).

Nove podmornice, s obzirom na reprojekt pogonskog sustava, nazivaju se, iako još uvijek neslužbeno, klasa Dolphin 2 ili klasa AIP Dolphin te će biti produljene upravo za toliko koliko će zahtijevati smještaj pogonske jedinice slične onoj ugrađenoj na njemačkim podmornicama tipa U-212. Podmornice tipa U-212 veličinom slične izraelskim podmornicama klase Dolphin, a nalaze se u gradnji za njemačku i talijansku mornaricu. Prve dvije podmornice U-212 ušle su u aktivnu službu njemačke mornarice u listopadu 2005. dok su prve dvije talijanske podmornice u službi njihove mornarice od početka 2006.

Prema izraelskim izvorima, ugovor potpisan početkom srpnja obuhvaća rokove isporuke, podjelu radnih procesa te njihovu cijenu. Pretpostavlja se kako vrijednost ugovora za obje podmornice iznosi oko 1,07 milijardi dolara, no prema izraelskim izvorima, do 30. kolovoza nije došlo do financijskih transfera.

Njemačka je Izraelu odlučila po-

kloniti prve dvije podmornice klase Dolphin odmah nakon završetka Zaljevskog rata 1991, dok je vrijednost treće podmornice jednakomjerno podijeljena između dviju država. Sve tri podmornice izgrađene su u njemačkim brodogradilištima te su isporučene Izraelu tijekom 1999. i 2000. a smatraju se najskupljim plovilima u sastavu izraelske mornarice.

Gradnja podmornica tipa U-212 podijeljena je između brodogradilišta Howaldtswerke Deutsche Werft (HDW) i Thyssen Nordseewerke. Gradnja prve podmornice tog tipa trajala je gotovo šest godina dok je danas vrijeme njihove gradnje smanjeno na oko tri godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

U BRITANSKOM proizvodno-ispitnom središtu Warton, potkraj rujna predstavnicima britanskog ratnog zrakoplovstva predana su dva nova višenamjenska borbena aviona Eurofighter Typhoon II. Tom primopredajom ujedno je isporučen

Isporučen stoti Typhoon II

i stoti produkcijski primjerak tog borbenog aviona nove generacije, što je cijeli razvojno-proizvodni program koji uključuje više zemalja (četiri partnerske zemlje - Velika Britanija, Njemačka, Italija i Španjolska) i prigodno proslavio. Uz to spomenuti razvojno - proizvodni program ima dodatnog razloga za slavlje. Naime, do kraja rujna ove godine testni primjerci Typhoona II koji se rabe za razne probne letove "uknjžili" su 5000-ti probni let. Letovi su, prema riječima njihovih operatera, ostvareni bez većih teškoća i neispravnosti. Tu tzv. ispitnu flotu Typhoona II čini 11 aviona razmještenih u proizvodno-ispitnim središtima u engleskom Wartonu, španjolskom Gatafeu, njemačkom

Manching i talijanskom Turinu.

Prvi prototip DA1 svoj prvi probni let imao je 27. ožujka 1994., a od tada su prototipovi s uspjehom rabljeni za testiranje aviona u svim meteouvjetima pri temperaturama od -30 stupnjeva do + 45 stupnjeva Celzijusa, za testiranje integriranja zrakoplovnog naoružanja poput projektila AIM-9 Sidewinder, AIM-120 AMRAAM, ASRAAM, IRIS-T, laserski navođenih bombi (Paveway II, GBU-16), opskrbe gorivom u zraku, postizanja maksimalne brzine i vrhunca leta. Uz to, provedeni su brojni drugi testovi kojima je potvrđeno kako je Eurofighter Typhoon II doista tehnološki nadmoćan borbeni avion.

I. SKENDEROVIĆ

Ruski pištolji i revolveri (III. dio)

Pištolji, a pogotovo revolveri dugo vremena su u Rusiji predstavljali oružje manje važnosti, a u vojsci su oduvijek imali sekundarni prioritet, što se nije promijenilo praktično niti do današnjih dana. U skladu s tim začuđuje izuzetno bogati asortiman tog naoružanja koji je razvijen u ruskom vojno-industrijskom kompleksu, kao i njegova, u prosjeku dosta visoka, kvaliteta. Osobito je iznenađujući nagli razvoj pištolja i revolvera nakon raspada SSSR-a, od kojih nisu svi mogli očekivati uvođenje u naoružanje državnih struktura

Marinko OGOREC

Hladnoratovsko razdoblje razvilo je aktivnost tajnih službi obiju blokovskih konstelacija do maksimuma. Tajne operacije, političke likvidacije, subverzije, špijunaža postali su glavni oblici njihovog angažmana, za što je potrebna i odgovarajuća oprema, te naoružanje uglavnom drukčije od standardnog vojno-policijskog. U skladu s tim, KGB je postao jedan od najvećih korisnika i naručitelja nekonvencionalnog naoružanja, među kojima je i nekoliko zanimljivih tipova pištolja, koji inače nisu bili u uporabi ni u policiji ni u oružanim snagama.

Jedno od takvih oružja je sportski, malokalibarski pištolj Margolin (sli-

ka br. 13), inače namijenjen za natjecanja u gađanju silueta i preciznom gađanju u klasi standard oružja. To je poluautomatski pištolj kalibra .22 LR visoke preciznosti, razvijen 1949. godine i nekoliko puta modificiran (modifikacije su se uglavnom odnosile na oblik i ergonomiju rukohvata, ugradnju montažnih utega, kompenzatora i sl.). Agenti KGB-a vjerojatno su ga osim za vježbu rabili i u tajnim operacijama, međutim o tome ne postoje pouzdane informacije.

Početak sedamdesetih godina prošlog stoljeća, za potrebe KGB-a razvijen je bešumni pištolj MSP u konfiguraciji deringera (dvije cijevi jedna iznad druge i dva metka), koji

je imao gotovo potpuno nečujno djelovanje, ali zbog posebne konstrukcije streljiva SP-3 (Specialnij patron nomer 3 - slika br. 14) razvijene isključivo za taj pištolj jer pištolj nije opremljen prigušivačem. Prilikom ispaljenja tog streljiva, gotovo svi barutni plinovi ostaju inkapsulirani u čahuri, čime se sprječava njihova eksplozivna dekompresija i time zvuk pucnja. Takva koncepcija omogućila je vrlo male dimenzije pištolja (dužina 115 mm, cijev 66 mm, težina 530 g prazan), što je pogodno za prikriveno nošenje i iznenadnu uporabu. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Utjecaj motivacije na funkcioniranje postrojbe

U vojsci se motivaciji oduvijek pridavao veliki značaj, jer kao što ćemo vidjeti, borbena djelovanje vojnih postrojbi tijesno je povezano s motivacijskim stanjem u njezinim redovima. Naime, bez određenog stupnja motivacije vojnik i njegova postrojba bili bi bez prijeko potrebnih težnji, razloga i motiva pripreme za djelovanja kako u miru, tako i u ratu

Tomislav I. RAVLIĆ

Riječ motiv nastala je od kasno-latinske riječi *motivus*; što prevodimo kao onaj koji pokreće. U tom izvornom značenju motiv je svaka pobuda koja čovjekovo ponašanje usmjerava prema određenom cilju. Kao i svaka značajnija riječ motiv ima više značenja. Tako se riječ motiv zamjenjuje riječima kao što su: potreba, želja, volja, razlog, poriv, težnja, namjera, itd. Temeljna podjela motiva je na: prirodne (primarne), npr. potreba za disanjem, glad, žeđ, potreba za spavanjem itd. nakon čega dolaze stečene (sekundarne), npr. potreba za određenim društvom, kao što su potreba za raznim oblicima razonode, primjerice potreba za muzikom, od-

laskom na razne zabave, sportska natjecanja itd. Iako se primarne potrebe čine važnijima, zbog čega i nose takav naziv, u znanstvenim radovima nema pouzdanih dokaza koji su motivi značajni. Tako zadovoljavanje potreba za hranom, vodom, disanjem izgledaju nam najvažnijima, međutim nakon dosuđivanja zatvorskih kazni čovjek te svoje potrebe može zadovoljavati a zatvorska kazna doživljava se veoma teško kod mnogih ljudi što je svojevrsan dokaz da i potreba za društvom spada u rang veoma važnih potreba. Uostalom, čovjek nije samo prirodno nego i društveno biće. Ljudsko društvo ima golem utjecaj na cjelokupno čovjekovo pona-

šanje pa i na porive, razloge i motive njegova cjelokupnog ponašanja.

U vojsci se motivaciji oduvijek pridavao veliki značaj, jer kao što ćemo vidjeti, borbena djelovanje vojnih postrojbi tijesno je povezano s motivacijskim stanjem u njezinim redovima. Naime, bez određenog stupnja motivacije vojnik i njegova postrojba bili bi bez prijeko potrebnih težnji, razloga i motiva pripreme za djelovanja kako u miru, tako i u ratu. Motivacija inače ima golemu ulogu u životu čovjeka kao pojedinca a onda i u uspješnom funkcioniranju vojne postrojbe kao uređene grupe. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

“Nevidljivi” radari za “nevidljive” brodove

Sve više ratnih mornarica traži novu vrstu radara koja protivniku neće odavati poziciju brodova s kojih djeluju

— Pripremio Tomislav JANJIĆ —

Impulsni su radari svoje mjesto na svim ratnim brodovima osigurali tijekom II. svjetskog rata i od tada su glavni brodski senzor za otkrivanje ciljeva na površini mora i u zraku. Ali novi smjer razvoja ratnih brodova sa znatno manjim radarskim odrazom zahtijeva i novu vrstu radara. Jer nema smisla napraviti ratni brod s minimalnim radarskim odrazom ako njegovu prisutnost protivnik jednako učinkovito može otkriti pomoću sustava za elektroničko izviđanje. Naime, svaki radar odašilje veliku količinu elektromagnetskih valova koji se koncentrično pružaju oko broda. Ti se valovi mogu otkriti i detektirati na znatno većoj udaljenosti nego što je zona motrenja samog radara koji ih je proizveo. Osim što otkrivaju prisutnost i poziciju broda, ti se valovi mogu uporabiti i za navođenje proturadarskih projektila. Možda takav projektil i ne bi potopio sam brod, ali bi ga ozbiljno oštetio te bi ga, jamačno, učinio radarski vidljivim.

Zbog toga su se inženjeri tvrtki koji se bave proizvodnjom morna-

ričkih radara suočili s velikim izazovom - kako projektirati i izraditi učinkovit radar koji će istodobno odašiljati minimalnu količinu elektromagnetskog zračenja. Tu na prvi pogled nemoguću misiju uspješno su obavile neke tvrtke koje su tržištu ponudile tzv. Low Probability of Intercept - (LPI) navigacijske i motrilačke radare. Zbog ograničene snage odašiljanja elektromagnetskih zraka ti radari se trenutačno nude u aplikacijama taktičkih navigacijskih i motrilačkih radara čiji je domet oko 20 kilometara. Oni rabe Frequency Modulated Continuous Wave (FMCW) tehnologiju koja im omogućava uporabu zračenja vrlo male snage koja je još uvijek dostatna za učinkovito taktičko motrenje koje je na razini sličnih konvencionalnih radarskih sustava.

Jedna od tih tvrtki je Phillips koja je na ovoj tehnologiji počela raditi još sedamdesetih godina prošlog stoljeća kad su njegovi znanstvenici i inženjeri u Phillips Research Laboratories (smješten u Redhillu u Velikoj Britaniji) započeli s ispitivanjima učinkovitosti FMCW tehnolo-

gije u otkrivanju objekata na moru. Ta su istraživanja i danas osnova za dvije tržišno suprotstavljene linije FMCW radara koji rade u frekvencijskom rasponu I(X). Za ugradnju na brodove, ali i na obalne radarske postaje švedska tvrtka Saab Bofors Dynamics nudi svoje radare PILOT. Za istu namjenu svoje FMCW radare nudi i Thales Nederland pod imenom SCOUT.

Izvori tehnologija za obje ove radarske linije nalaze se u radu djelatnika Philips Research Laboratories. Ali, nakon što je Phillips izašao iz područja obrambenih tehnologija početkom devedesetih godina prošlog stoljeća, rad na njihovim projektima odvojeno je nastavljen u Saab Bofors Dynamics AB-u i Thales Nederlandu. Objе su tvrtke uspjele Phillipsova rana otkrića dovesti do razine uporabljivosti i tržištu ponuditi svoje LPI radare u pravo vrijeme da iskoriste pojavu sve većeg broja ratnih brodova s malim radarskim odrazom. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Razvoj podmorničarstva do konca Prvog svjetskog rata

Španjolci izlaze na scenu

Razvoj podmorničarstva koji je uzeo maha u SAD-u, Njemačkoj, Francuskoj, Britaniji pa i u Rusiji nije mogao zaobići ni staru pomorsku naciju poput Španjolske koja je svoju sudbinu, sjaj i veličinu oduvijek vezivala uz more.

Kako španjolsko kraljevstvo u XIX. stoljeću ni izdaleka nije zahvatila industrijska revolucija u onoj mjeri kako se to dogodilo u zapadnim zemljama Europe, određene tehničke novotarije stizale su na Iberijski poluotok s izvjesnim zakašnjenjem. To međutim ne znači da španjolski pronalazači, inovatori i podmorničarski entuzijasti nisu ostavili znatne tragove i doprinose u razvoju podmorničarstva. Kao prirodni nastavak nekolicini manje poznatih ili gotovo anonimnih konstruktora iz prve polovine XIX. stoljeća, sredinom i u drugoj polovini stoljeća javljaju se dvojica genijalnih konstruktora čija su imena zlatnim slovima upisana u španjolsku i svjetsku povijest podmorničarstva. Oni su Narcis Monturiol e Estarriol i Isaac Peral y Cabalero.

Narcis Monturiol e Estarriol

Ovaj inženjer, umjetnik i intelektualac rodio se u gradu Figueresu, regija Emporda na sjeveru španjol-

ske pokrajine Katalonije 28. rujna 1819. Rođen je u običnoj građanskoj obitelji a njegov otac se bavio bačvarskim zanatom. Njegovi roditelji su bili odlučni sinu pružiti najbolje moguće obrazovanje, pa je mladi Monturiol, koji je inače volio knjigu i učenje, sa 15 godina u gradu Cerveri završio visoku školu. U dobi od 26 godina, odnosno 1845. u Barceloni je diplomirao na pravnim naukama. Unatoč tomu, iz samo njemu znanih razloga nikada se nije bavio pravom niti je otvorio advokaturu.

Prijateljstvo s Abdóm Terradesom rezultiralo je njegovim ulaskom u Republikansku stranku i simpatiziranje socijalno-političkih ideja Etiena Cabeta. Oduševljavao se i podržavao je Cabetovo participiranje u poznatim utopističkim komunama Icaria i Nova Icaria. Tada izbija prvi Karlistički rat između liberalnih snaga predvođenim princom Carlosom i rojalista na čelu s kraljicom Isabelom, kćerkom i nasljednicom kralja Ferdinanda II. Rat je završio 1840., ali su poslije njega uslijedili mnogobrojni ustanci u Kataloniji. Politički aktivan, Monturiol sudjeluje kao pripadnik Milicije Nacional u tim ustancima, i sljedeće tri godine sudjeluje u borbama oko Barcelone, Girona i Figuerasa.

Na kraju je njegova politička zabudjelost očito bila prevršila mjeru, po kriterijima tadašnjeg konzervativnog španjolskog društva. Samo tri godine nakon što je diplomirao na pravnim naukama, zbog svojih političkih ideja protjeran je tijekom revolucionarne 1848. u malo mjesto na mediteranskoj obali Cadaques.

Nakon egzila koji je trajao godinu dana, Monturiol se vratio u Barcelonu gdje mu je bilo zabranjeno političko angažiranje. U tom je razdoblju izučio slovoslagerski i tiskarski zanat pa je čak i pomagao u uređivanju glasila „La madre de familia“ i „La Fraternidad“ (1847.-1848.) koji su zapravo bili prva komunistička glasila u Španjolskoj.

Njegov boravak u gradiću Cadaquesu bio je prekretnica u njegovom životu. Jedan dio žitelja tog mediteranskog gradića preživljavao je od mora baveći se lovom na koralje. Monturiol je često imao prigodu vidjeti kako se ti ljudi bave svojim opasnim poslom, čak je bio i svjedokom kada se jedan od njih utopio pokušavajući moru oteti njegovo blago. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Gaj Julije Cezar

- sinonim za cara koji nikad nije bio car

lako je Gaj Julije Cezar ostao najpoznatiji po svojim pobjedama na kopnu, neke od svojih bitaka vodio je i na moru. Štoviše, prvu pobjedu izvojevao je nad morskim gusarima koji su ga ranije oteli...

Jurica MILETIĆ

Vojsku je Julije Cezar ponajprije služio u pokrajini Aziji, a kad ga je pretor Marko Termo poslao u Bitiniju da mu odande dopremi brodovlje, duže se vrijeme zadržao kod kralja Nikomeda. Vrativši se u Rim, zbog sukoba s bivšim konzulom Dolabelom, otplovio je na otok Rod kako bi izmaknuo mržnji i u potpunosti se posvetio učitelju govorništa Apoloniju Molonu koji je tada slovio kao najbolji. Kod otoka Farmakuse pao je u ruke gusarima koji su ga kao taoca zadržali četrdeset dana, tražeći za nj pozamašnu otkupninu. Gusarima je platio, ali čim se našao na slobodi sakupio je brodove i krenuo za njima u potjeru. Poubijao ih je sve do jednoga, kao što im je u vrijeme zatočeništva znao prijetiti. Prethodno zaklane, sve ih je dao pribiti na križ.

Stekavši čast kvestora, našao se u Južnoj Hispaniji, pa je tako stigao i u Gades. Teško uzdahnuvši pokraj tamošnjega kipa Aleksandra Velikoga, požalio je što vrijeme prolazi, a on još nije učinio ništa. Naime, u njegovoj dobi Aleksandar Veliki je već bio pokorio čitav znani mu svijet.

Ostvarivanje svojih ambicija je počeo kao vojni tribun, obavljao službu edila, i jako se trudio da mu se na upravljanje preda Egipat. Godine 59. pr.n.e. napokon je postao konzulom, ali na putu k apsolutnoj vlasti stajao mu je i Pompej, koji ga je u Grčkoj čekao s devet legija i čak 300 brodova. Sakupivši svoje legije u luci Brundisiuma, unatoč svim pogibeljima koje je sa sobom nosila zimska plovidba, sedam je Cezarovih legija otplovilo put Alba-

nije. U pomorskoj bitci koja se razvila, Cezarova je mornarica u siječnju 48. pr.n.e. bila poražena, a brodovi potopljeni i preostale legije nije mu imao tko prevesti dalje na istok. Pola su godine i Cezar i Pompej ostali u Dyrrhachiumu (današnji Drač) utvrđujući svoje položaje. Premda mu je pomoć poslao i Marko Antonije, Cezar je još jednom bio poražen, da bi Pompeja napokon svladao ne na moru, već na kopnu. Tom je prilikom izginulo čak 6.000 rimskih legionara. Iz te bitke kod Pharsalusa (Farzala) Pompej se

ipak izvukao živ i pobjegao Kleopatri u Egipat. Sa Sicilije Cezar je svojim brodovljem u Afriku prebacio sedam legija - ukupno 30.000 legionara i 2.600 konjanika.

Za devet godina svojeg vrhovnog zapovjedništva cijelu je Galiju učinio rimskom provincijom i nametnuo joj plaćanje godišnjeg danka u iznosu od četrdeset milijuna sestercija. Bio je prvi Rimljanin koji je sagradio most preko Rajne navalio na Germane s druge strane rijeke i nanio im teške poraze. Svojim je brodovljem u nekoliko navrata pre-

■ Kleopatra i Cezarov sin Cezarion na staroegipatskom reljefu

noseći ćelavost volio je nositi lovorov vijenac. Uvriježeno je bilo mišljenje da je bio sklon putenim užicima: zaveo je mnoge ugledne i slavne žene, ne prezajući od zavodjenja tuđih supruga. Za ljubavnice je imao i kraljice, ali najviše od svih volio je Kleopatru s kojom se do zore znao gostiti na njezinoj lađi talamegos. Dopustio joj je i da sina što ga je rodila nazove njegovim imenom. Kažu da je pripremao zakon prema kojem bi se u svrhu rađanja djece mogao oženiti svakom ženom koju poželi, a u govoru jednog političkog suparnika spominje se kao muž svih žena i žena svih muževa.

Buran privatni život

U skladu s tradicionalnim vjerovanjem, ali i zapisima Gaja Svetonija Trankvila, Gaj Julije Cezar rodio se točno 100. godine pr.n.e., 13. dana mjeseca srpnja koji se tada zvao kvintilis, a kasnije je baš po njemu dobio ime julius, (hrvatski naziv za taj mjesec je srpanj). Umoren je bio 15. ožujka (latinski Idibus Martiis) godine 44. pr.n.e. Izgubivši oca u šesnaestoj godini i proganjan od diktatora Sule morao je pobjeći iz Rima, a kad mu je taj vlastodržac napokon dopustio povratak, popratio je to riječima: „Neka vam ga, imajte ga, ali znajte da će taj čovjek biti na propast optimatskoj stranci koju ste zajedno sa mnom branili. Jer, u Cezaru se krije više od jednog Marija!“

Bio je visoka stasa i dobra zdravlja, unatoč napadima padavice. Teško pod-

Spomenik Gaju Juliju Cezaru ispred Rimskog foruma

Težak turistički obilazak Uz široku rimsku ulicu Via de fori imperiali što se proteže od trga Piazza Venezia do koloseja, nedaleko od Cezarova foruma koči se i njegov kip. Tik do njega su kamene klupice načičkane turistima kojih u vječnom gradu nikad ne manjka. Shrvani bolima u nogama nakon što su propješačili mnogo više od deset kilometara, sad su primorani čuvati svoje torbice, torbe, ruksake i slično, od prave vojske džepara i kradljivaca koji samo čekaju svoju priliku. Malo tko od njih govori talijanski. Zdanje zvano Oltar domovine ishodišna je točka za većinu turističkih autobusa, pa plijena nikad ne manjka. Jubilarne, 2000. godine Rimljani su gotovo posve zabranili ulazak turističkih autobusa u grad i uveli posebne autobusne turističke linije. Onda su i te autobuse izbacili iz prometa, ali zabrane nisu ukinuli, pa je današnji turistički obilazak Rima nalik noćnoj mori: ne okradu li turiste džepari, danak će platiti uličnim prodavačima pića koji i najobičniju vodu prodaju po astronomskim cijenama. Vrijeme posvećeno razgledavanjima spomenika, nerijetko će se premetnuti u vrijeme traženja zahoda koji su sve malobrojniji.

šao današnji Engleski kanal i napao Britance o kojima se dotad gotovo ništa nije znalo. Samo mu se triput dogodilo da upadne u kakvu neprikluku: u Britaniji mu je jaka bura gotovo posve uništila mornaricu, u Galiji kod Georgovije jedna je njegova legija bila poražena, a na germanskom području njegovi su legati Titurije i Aurunkulej bili namamljeni u zasjedu i ubijeni.

Od ratnog plijena u Rimu je počeo graditi svoj trg, a samo gradilište tog prvog foruma stajalo je više od stotinu milijuna sestercija. U svim svojim građanskim ratovima, Cezar osobno nije pretrpio nijedan poraz. Poražen je bio tek poneki njegov legat: Gaj Kurion je poginuo u Africi, Gaj Antonije u Iliriku, a u istom tom Iliriku svoju je mornaricu izgubio i Publije Dolabela. Završivši ratova-

nja, pet puta je slavio trijumf: gal-ski, aleksandrijski, pontski, afrički i hispanski.

Na veliku žalost gimnazijalaca mnogih naraštaja koji su, nikad dobro ne naučivši povijest, svojim profesorima odgovarali kako je i Cezar bio car, to nikad nije postao. Pao je proboden bodežima urotnika na stubama rimskog senata koji su se prijavljivali njegove sve veće moći, i ubili zato da ne postane carem. Među ubojicama bio je i njegov posinjak Brut. Neki tvrde da nasmrtnjeni Cezar umirući nije rekao ništa, ali većina ponavlja kako su mu posljednje riječi bile: "Zar i ti, sine Brute?".

Cezar nikad nije postao rimskim carem, ali njegovo ime je zato postalo i ostalo carskim sinonimom: i naše riječi car i cesar, i njemački kaiser, i ruski tsar tek su izvedenice njegova imena. ■

David Birmingham: "Povijest Portugala", Grapa, Zagreb, 2004.

Izdavačka kuća Grapa do sada je izdala nekoliko vrlo zanimljivih povijesnih pregleda (Portugala, Irske i Britanskih otoka) kojima je popunila prazninu na našem tržištu povijesnih sinteza pojedinih država i naroda, a bilo bi dobro kad bi se ta praksa nastavila jer su nam potrebni prijevodi povijesti i drugih zemalja. "Povijest Portugala" sadrži kratki uvod u portugalsku klasičnu, islamsku i hispansku povijest, koja kulminira revolucijom 1640. Knjiga zatim analizira učinke golemog bogatstva koje je dotjecalo iz portugalskog Brazila, uspon trgovine vinom te razvoj bliskih veza s Engleskom, portugalskim "najstarijim saveznicom". Iako je portugalska revolucija od 1820. do 1851. utemeljila liberalnu monarhiju, 1910. kralj je zbačen, a 1926. i zamijenjen diktaturom koja je izgradnjom novog carstva u Africi pokušala nadvladati portugalsko siromaštvo. Portugal se 1975. povukao iz svojih afričkih kolonija te se okrenuo Sjeveru, da bi 1986. postao demokratskim članom Europske zajednice. David Birmingham je profesor emeritus suvremene povijesti na Sveučilištu Kenta u Canterburyju. Prvi je put Portugal posjetio 1960. dok je studirao povijest na Sveučilištu u Gani. Njegova prva knjiga bavila se poviješću rane moderne Angole, a uređio je i trosveščanu povijest središnje Afrike. Građa za ovu knjigu prikupljena je tijekom godina koje su uslijedile nakon pada portugalskih diktatora 1974. Ovo izdanje obuhvaća događaje sve do 2002. te donosi i proširenu bibliografiju recentnih naslova vezanih uz povijest Portugala.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

ZAGREB FILM FESTIVAL 2006

- od 16. do 21. listopada 2006.
- Studentski centar, Savska 25
Kino Europa, Varšavska 3

Na četvrtom izdanju svake godine sve uspješnijeg zagrebačkog filmskog festivala filmofilska groznica proširit će se iz SC-a u najljepše gradsko kino Europu. Za glavnu nagradu festivala "Zlatna kolica" natjecat će se po deset cjelovečernih i kratkih igranih filmova te četrnaest dokumentaraca, sve redom debitantska (prva ili druga) ostvarenja iz cijelog svijeta, čime festival nastavlja tradiciju otkrivanja i predstavljanja svježih filmskih imena. Za „Zlatna kolica“ natječu se i hrvatski autori u lani uvedenoj kategoriji „Kockice“. Uz glavni program natjecateljskog karaktera, moći ćemo gledati i popratne programe:

MOJ PRVI FILM - program debitantskih filmova svjetski poznatih filmskih redatelja poput Anga Leea, Pedra Almodovara, Kena Loacha, Neila Jordana i dr.

KLUB 100 - predstavlja europske filmove koje je u protekloj godini u njihovim zemljama vidjelo više od sto tisuća kino gledatelja.

BUNKER - donosi filmove zabranjivane u bivšim režimima "iza željezne zavjese" - SSSR-u, Jugoslaviji, Čehoslovačkoj, Mađarskoj i Istočnoj Njemačkoj.

Dio popratnog programa su promocije knjiga te filmskih i kulturnih projekata, kao i predstavljanje novih tehnoloških dostignuća vezanih uz filmsku produkciju te zabavni program i koncerti. Na otvaranju će se prikazivati pobjednik ovogodišnjeg Sarajeva i Locarna - film *Gospođice* Andreje Štake. Riječ je o dvije švicarske "gastarbajterice". Kao i na većini filmskih festivala, uoči svakog cjelovečernjeg puštat će se kratki filmovi u konkurenciji. Tako će zagrebačka publika na otvaranju moći vidjeti i kratkog pobjednika ovogodišnjeg Cannes Film Festivala, norveški film *Sniffer*. Izvan službenog programa, ali sigurno jedan od najzanimljivijih bit će britanski *Put za Guantanamo*. Ukratko, organizatori su nam pripremili 80 novih filmova, a najveći je problem - koji preskočiti?

Leon RIZMAUL

10. listopada 1954. Patentiran Puratićev koloturnik

Od davnina se ribarenje smatralo jednim od najtežih zanimanja. Diljem svijeta pa tako i u našoj Dalmaciji, stoljećima su žuljavim rukama izvlačili ribu i sanjali način koji će im olakšati muku. Onda je polovicom XX. stoljeća izumljena naprava koja je taj posao uvelike olakšala. Bio je to *power block*, hidraulički koloturnik koji je s lakoćom mogao izvući količinu ribe koja može stati na brod. Manje je poznato da je čovjek koji je jednostavnim izumom napravio revoluciju u svjetskom ribarstvu bio Hrvat Mario Puratić. On je u američkom uredu za patente 10. listopada 1954. patentirao svoj izum - kolotur za izvlačenje mreža. Veliki izumitelj, podrijetlom iz Sumartina s otoka Brača, uputio se kao 25-ogodišnjak, poput mnogih naših otočana, trbuhom za kruhom preko oceana u Ameriku. Ondje se ubrzo pridružio lovcima na tune, sretan što je nastavio život uz more umjesto da ostavi mladost i zdravlje u nekoj od čeličana u unutrašnjosti, gdje su završili mnogi naši iseljenici. Lov na tune bio je vrlo naporan. Radilo se s teškim pamučnim mrežama koje je moralo izvlačiti tridesetak ljudi i po deset sati. Mario Puratić htio je olakšati izvlačenje ribe pa je patentirao hidraulični koloturnik pod nazivom *power block*. I sam se Puratić začudio s kojom je jednostavnošću njegov koloturnik izvlačio mrežu. Taj naizgled jednostavan uređaj preokrenuo je cijelo svjetsko ribarstvo. Zahvaljujući njemu ukupni svjetski ulov ribe se udvostručio, a istodobno se smanjio broj ljudi potrebnih na brodu. Najveću počast hrvatskom izumitelju odala je Kanada na čijoj se novčanici od pet dolara nalazi brod s Puratićevom napravom. Mario Puratić nikada nije zaboravio domovinu i rado ju je posjećivao, a kada je 1993. umro, na ljesu koji je stigao iz dalekog svijeta na sumartinsko groblje pisalo je: "Počivao u miru u voljenom starom kraju".

Leon RIZMAUL

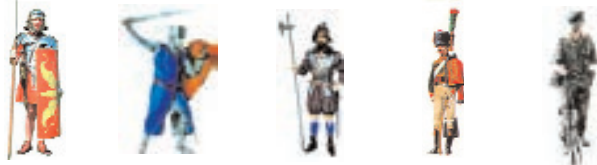
DUHOVNOST

Imetak i metak

Pohlepa za slavom i posjedovanjem materijalnih dobara potpuno je zagospodarila javnim i privatnim životom ne samo tzv. kršćanskog Zapada, nego i svim potrošačkim društvima "globalnog sela". Medijski reklamni stroj nezaustavljivo uvjerava čovjeka da je u imanju i ugodi sva njegova sreća. Time bitno ograničava njegove ukupne potencijale, pa čovjek, premda je stvoren nadilaziti prizemno i animalno, postupno kržlja i na koncu umire s glavom u duhovnoj kaljuži u koju se dao uvući. A da sve bude i tragično paradoksalno - svojim zavodnicima čovjek krvavo plaća. Kao što je u staljinizmu osuđenik morao platiti metak kojim će biti pogubljen. Današnji "osuđenik" toga čak nije ni svjestan. Zato Isus potiče mladića koji traži put do sreće i smisao života: "Idi prodaj što imaš pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom!" Zatim ozbiljno sve upozorava da će teško imućnici u kraljevstvo Božje, tj. da će lakše deva proći kroz ušice iglene nego bogataš u kraljevstvo Božje! Ta teška poruka ne znači da je bogatstvo prokletu, nego da robovanje materijalizmu i imperijalno porobljavanje drugih radi gomilanja vlastitog kapitala sigurno vodi u prokletstvo. Jer koja je korist čovjeku ili zajednici ako čitav svijet stekne a dušu izgubi? Zato nije dovoljno da kršćanin samo vrši Božje zapovijedi. Krist od njega traži da svoje srce odvrati od svake sebičnosti i prione jedino uz Boga. Tako Isusov učenik postaje svjedok, primjer i poticaj drugima da povjeruju biblijskoj mudrosti da je čovjek koji nerazumno živi sličan stoci koja ugiba te da na putu prema Nebu ništa sa zemlje ne može ponijeti sa sobom osim dobrih djela! Djelatna ljubav prema bližnjemu čovjeka usrećuje i vodi do Boga.

Andelko KAČUNKO

Japanska carska mornarica

Admiral

Kapetan
bojnog brodaPoručnik
korvete

Day-Nippon Teikoku Kaigun naziv je za japansku carsku mornaricu od 1869. do 1947. Bila je to treća najveća ratna mornarica na svijetu, nakon mornarice SAD-a i Ujedinjenog Kraljevstva, ali sva je prilika da je u vrijeme izbijanja II. svjetskog rata upravo japanska bila najsuvremenija mornarica.

Oznake činova u japanskoj carskoj mornarici dugo se nisu bitno mijenjale, baš kao što se nije mijenjala niti hijerarhijska struktura. U vrijeme II. svjetskog rata, najniži mornarički časnički čin bio je zastavnik, a označen je bio jednom žutom prugom pri dnu rukava. Za razliku od, primjerice, američke mornarice, koja je takvoj oznaci pridodavala žutu petokraku zvijezdu, Japanci su umjesto zvijezde nosili čvor, odnosno pruga je u svojoj sredini bila kružnog oblika. Poručnički se čin označavao dvjema prugama, ali kako je postojao u dvije inačice (stariji i mlađi), onom mlađem, jedna je pruga bila uža. Japanske poručničke činove lako se može objasniti i našim nazivljem: poručnik fregate za starijeg, i poručnik korvete za mlađega.

Viši časnički činovi označeni su sljedećim kombinacijama pruga: dvije široke i jednu usku nosi časnik kojeg angloamerička vojna terminologija označuje kao *Lieutenant Commander*, tri jednako široke pruge nosi *Commander*, a četiri kapetan. U hrvatskoj terminologiji, jasno je da je (redom), riječ o kapetanu korvete, kapetanu fregate i kapetanu bojnog broda. Upravo je naziv *Commander* zadavao nebrojene teškoće prevoditeljima filmova o **Jamesu Bondu** koji su se ne tako davno gotovo svakodnevno prikazivali na našoj televiziji. Tajni agent u britanskoj mornarici ima čin *Commander*, što znači da je kapetan fregate, a nipošto *zapovjednik*, kako se u mnogome nemušto prevedenom titlu moglo pročitati.

Što se admiralskih činova tiče, u japanskoj carskoj mornarici najniži admiralski čin je bio označen dvjema vrlo širokima i jednom uskom prugom i označavao je *Rear Admiral*, odnosno svojevrsnog kontraadmirala. Dvije široke i dvije uske pruge nosio je viceadmiral, a dvije široke i tri uske admiral.

Jurica MILETIĆ

www.flight-history.com

Jedan od siteova na kojima se posjetiteljima na najlakši mogući način, pregledno, s puno fotogalerija i s mnogo manjih tekstova objašnjava **povijest zrakoplovstva** (ne isključivo ratnog) nalazi se na www.flight-history.com. To je stranica čiji su vlasnici život posvetili zrakoplovstvu, a znanje i stručne tekstove crpe iz suradnje s brojnim svjetskim zrakoplovnim muzejima. Već to je razlog da se pogleda site.

No, razloga ima još mnogo. Ponajprije fotogalerija je doista izvrsna. Premda su stare fotografije skenirane i objavljene u relativno niskoj rezoluciji, to svakako nije minus. Zašto? Jednostavno zato jer se takve fotografije teško mogu pronaći na internetu i najčešće su u posjedu privatnih kolekcionara i izvrsno opremljenih muzeja. Nadalje, Kanadani koji su vlasnici sitea unijeli su nevjerojatno velik broj linkova raznih muzeja u svijetu (*URL* <http://museum.flight-history.com/museum/>) i to je svakako vrijednost koju treba cijeniti.

Jedini nedostatak stranice je rijetko updateanje vijesti. Kad bi se i taj dio sitea popravio, tada bismo zaista mogli govoriti možda i o najboljim stranicama vezanima uz povijest letenja. No, po nama to je jedini (vidljivi) nedostatak...

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Glavni grad Švicarske je:

- A Zürich
- B Ženeva
- C Bern

2. Prijestolnica Njemačke je:

- A Berlin
- B Bonn
- C Frankfurt

3. Glavni grad Australije je:

- A Sydney
- B Canberra
- C Melbourne

4. Sjedište nizozemske vlade je u:

- A Amsterdamu
- B Haagu
- C Rotterdamu

5. Vladajuća tijela Južnoafričke Republike smještena su u:

- A Pretoriji, Cape Townu i Johannesburgu
- B Bloemfonteinu, Johannesburgu i Port Elizabethu
- C Bloemfonteinu, Pretoriji i Cape Townu

Foto: 10-20-06-05c

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr